

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÖZNEL İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ
İLE SPORA KATILIM MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yiğit ÇAM

TRABZON
Ekim, 2020

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÖZNEL İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ
İLE SPORA KATILIM MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ**

Yiğit ÇAM

ORCID: 0000 - 0002 - 2321 - 1404

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Doktora Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

Tezin Danışmanı

Doç. Dr. Mustafa BAŞ

ORCID: 0000 - 0001 - 8254 - 0905

**TRABZON
Ekim, 2020**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiki yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağı eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Yiğit ÇAM

13 / 10 / 2020

ÖN SÖZ

Yüksek lisans sürecimde ve tez çalışmamım her aşamasında değerli görüş ve önerileriyle beni yönlendiren, tecrübelerini ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Mustafa BAŞ'a teşekkürlerimi sunarım. Bunun yanında benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen eşime, anneme, babama, kardeşime ve bana hep moral veren kızıma teşekkür ederim.

Ekim, 2020
Yiğit ÇAM

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı	2
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	3
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1. 4. Araştırmanın Varsayımları	4
1. 5. Tanımlar	4
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	5
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	5
2. 1. 1. Öznel İyi Oluş Kavramı	5
2. 1. 2. Öznel İyi Oluşu Etkileyen Değişkenler.....	6
2. 1. 2. 1. Sosyo-Demografik Değişkenler	6
2. 1. 2. 2. Kişilik Değişkenleri	6
2. 1. 2. 3. Çevresel-Durumsal Değişkenler	7
2. 1. 3. Öznel İyi Oluş Kuramları	7
2. 1. 3. 1. Erek Kuramı	7
2. 1. 3. 2. Etkinlik Kuramı	7
2. 1. 3. 3. Aşağıdan Yukarı ve Yukarıdan Aşağı Kuramı.....	8
2. 1. 3. 4. Uyum Kuramı	8
2. 1. 3. 5. Sosyal Karşılaştırma Kuramı	8
2. 1. 3. 6. Dinamik Denge Kuramı	9
2. 1. 3. 7. Psikolojik İyi Oluş Kuramı	9
2. 1. 4. Motivasyon	10
2. 1. 4. 1. Motivasyon Çeşitleri	10
2. 1. 4. 1. 1. İçsel Motivasyon	10

2. 1. 4. 1. 2. Dışsal Motivasyon	11
2. 1. 4. 2. Motivasyon Kuramları	11
2. 1. 4. 2. 1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı	11
2. 1. 4. 2. 2. Alferder'in ERG Kuramı	12
2. 1. 4. 2. 3. Herzberg'in İki Faktör Kuramı	12
2. 1. 4. 2. 4. McGregor'un X ve Y Kuramı	13
2. 1. 4. 2. 5. Vroom'un Beklenti Kuramı	13
2. 1. 4. 2. 6. Skinner'in Şartlandırma Kuramı	13
2. 1. 4. 3. Sporda Motivasyon	14
2. 1. 4. 4. Sporda Motivasyon Çeşitleri	15
2. 1. 4. 4. 1. Nitelik Açısından Spor Motivasyonu	15
2. 1. 4. 4. 1. 1. Genel Spor Motivasyonu	15
2. 1. 4. 4. 1. 2. Özel Spor Motivasyonu	16
2. 1. 4. 4. 2. Nicelik Açısından Spor Motivasyonu	16
2. 1. 4. 4. 2. 1. Yetersiz Motivasyon	16
2. 1. 4. 4. 2. 2. Yeterli Motivasyon	17
2. 1. 4. 4. 2. 3. Aşırı Motivasyon	17
2. 1. 4. 5. Spora Katılım Motivasyonu	17
2. 1. 4. 6. Sportif Faalyete Katılımı Etkileyeb Faktörler	18
2. 1. 4. 6. 1. Aile	19
2. 1. 4. 6. 2. Zihinsel Umut	19
2. 1. 4. 6. 3. Bireyin Kendini Gerçekleştirmesi	19
2. 1. 4. 6. 4. Psikolojik Beklenti	20
2. 1. 4. 6. 5. Kitle İletişim Araçları	20
2. 1. 4. 6. 6. Bireyin Arkadaş Çevresi	20
2. 1. 4. 6. 7. Bireyin Sağlıklı Olma Beklentisi	20
2. 1. 4. 6. 8. Hareket Etme İhtiyacı ve Mücadele	20
2. 1. 4. 6. 9. Bireyin Okul Çevresi	21
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	21
2. 2. 1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	21
2. 2. 2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	22
3. YÖNTEM	25
3. 1. Araştırma Modeli	25
3. 2. Araştırma Grubu	25
3. 3. Verilerin Toplanması	26
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	27

3. 3. 1. 1. Kişisel Bilgi Formu.....	27
3. 3. 1. 2. Öznel İyi Oluş Ölçeği.....	27
3. 3. 1. 3. Spora Katılım Motivasyonu Envanteri.....	28
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	28
3. 4. Verilerin Analizi	29
4. BULGULAR.....	30
4. 1. Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	32
4. 1. 1. Yaş Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	32
4. 1. 2. Cinsiyet Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	33
4. 1. 3. Okul Türü Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	35
4. 1. 4. Sınıf Seviyesi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	36
4. 1. 5. Aile Gelir Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	38
4. 1. 6. Anne Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	40
4. 1. 7. Baba Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	42
4. 1. 8. Sportif Aktiviteye Katılım Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular.....	44
4. 1. 9. Kardeş Sayısı Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	46
4. 1. 10. Düzenli Spor Yapma Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular.....	48
4. 1. 11. Spor Yapma Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	50
4. 1. 12. Spor Yaşı Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	52
4. 1. 13. Spor Türü Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular	54

5. TARTIŞMA	57
5. 1. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Yaşlarına Bağlı Bulguların Tartışılması.....	57
5. 2. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Cinsiyetine Bağlı Bulguların Tartışılması	57
5. 3. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Okul Türüne Bağlı Bulguların Tartışılması	58
5. 4. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Sınıf Seviyesine Göre Bulguların Tartışılması.....	59
5. 5. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Aile Gelir Seviyesine Göre Bulguların Tartışılması.....	60
5. 6. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması	60
5. 7. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması	61
5. 8. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Okulun Sportif Aktivitelerine Katılım Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması	61
5. 9. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Bulguların Tartışılması	62
5. 10. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Düzenli Spor Yapma Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması	62
5. 11. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Hangi Düzeyde Spor Yaptıklarına Göre Bulguların Tartışılması.....	62
5. 12. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Kaç Yıldır Spor Yaptıklarına Göre Bulguların Tartışılması	63
5. 13. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Ne Tür Spor Yaptıklarına Göre Bulguların Tartışılması	63
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	65
6. 1. Sonuçlar	65
6. 2. Öneriler	66
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	66
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	67
7. KAYNAKLAR	68
8. EKLER	74
9. ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	81

ÖZET

Orta Öğretim Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri İle Spora Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi

Bu araştırmanın amacı, orta öğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırma ilişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın evreni Trabzon ili, örneklem grubu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Trabzon da bulunan Anadolu Lisesi 286 (%55.5) ve Spor Lisesinde 229 (%44.5) öğrenim görmekte olan toplam 515 ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak alanında uzman görüşler alınarak hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Tuzgöl-Dost tarafından hazırlanan (2004) ve Öznel tarafından geliştirilen (2005) İyi Oluş Ölçeği ve Oyar, Aşçı, Çelebi ve Mülazımoğlu (2001) tarafından yapılan Spora Katılım Motivasyonu Envanteri” kullanılmıştır. Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanteri Ölçeğinin alt boyutlarının normal dağılım gösterip göstermedikleri İkili olarak yapılacak karşılaştırmalar için t-testi, üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen öznel iyi oluş ölçeğinin sonuçlarına göre (yaş, düzenli spor yapma, spor yapma düzeyi, spor türü ve ailenin gelir düzeyi) anlamlı farklılık bulunmuştur. Bunun yanı sıra (cinsiyet, okul türü, kardeş sayısı, spor yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve sportif aktiviteye katılım) düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Spora katılım motivasyonu envanterine göre (yaş, cinsiyet, okul türü, kardeş sayısı, düzenli spor yapma, spor yapma düzeyi, spor yaşı, spor türü, sınıf seviyesi, ailenin gelir düzeyi ve sportif aktiviteye katılım) anlamlı farklılık bulunmuştur. Düzenli spor yapan orta öğretim öğrencilerinde öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyonun anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bunun nedeni spor yapmanın insanları psikolojik ve fiziksel yönden pozitif olarak etkilediği yapılan araştırma sonucunda bizlere göstermektedir. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular literatür doğrultusunda tartışılmış olup ortaya çıkarılan sonuçlarla beraber öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öznel İyi Oluş, Spor, Motivasyon

ABSTRACT

Investigation Of The Relationships Between Subjective Well-Being Levels Of Secondary Education Students And Motivations For Participation In Sports

The aim of this study is to examine secondary school students' subjective well-being levels and their motivation to participate in sports. For this purpose, the research was conducted using the relational screening model. The population of the study is Trabzon, the sample group consists of a total of 515 secondary school students studying at 286 (55.5%) Anatolian High School and 229 (44.5%) in Sports High School in the 2018-2019 academic year. Personal Information Form prepared by taking expert opinions as a data collection tool in the research, Well-Being Scale prepared by Tuzgöl-Dost (2004) and developed by Öznel (2005) and Sports Participation Motivation Inventory prepared by Oyar, Cook, Çelebi and Mülazımoğlu (2001) " used. Whether the sub-dimensions of the Sub-dimensions of the Subdimensions Well-Being and the Motivation of Sports Participation Scale show normal distribution or not, the t-test was used for binary comparisons, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was used for three or more cluster comparisons.

A significant difference was found according to the results of the subjective well-being scale obtained in the study (age, regular sports, sports level, type of sports and family income level). In addition, there was no significant difference in the level (gender, school type, number of siblings, sports age, maternal education level, father's education level and participation in sports activities). A significant difference was found according to the inventory of motivation to participate in sports (age, gender, school type, number of siblings, regular sports, sports age, sports type, class level, family income level and participation in sports activities). Significant differences in subjective well-being and motivation to participate in sports were found among secondary school students who do sports regularly. The reason for this is that doing sports positively affects people psychologically and physically. The findings obtained as a result of the research were discussed in line with the literature and recommendations were developed together with the results obtained.

Keywords: Subjective Well-Being, Sport, Motivation

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Araştırma Grubuna Ait Demografik Bilgiler	26
2.	Demografik Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler	31
3.	Yaş Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	32
4.	Cinsiyet Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları	34
5.	Okul Türü Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları	35
6.	Sınıf Seviyesi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	37
7.	Aile Gelir Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	39
8.	Anne Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	41
9.	Baba Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	43
10.	Sportif Aktiviteye Katılım Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları	45
11.	Kardeş Sayısı Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	47
12.	Düzenli Spor Yapma Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları	49
13.	Spor Yapma Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	51
14.	Spor Yaşı Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	53
15.	Spor Türü Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları	55

KISALTMALAR LİSTESİ

ANOVA	Varyans Analizi (Analyze Variance)
ÖİÖÖ	Öznel İyi Oluş Ölçeği
SKME	Spora Katılım Motivasyonu Envanteri
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi (Statistical Package For The Social Sciences)

1. GİRİŞ

Öznel iyi oluş, kişinin kendisini iyi hissetmesidir. Kişiler kendini iyi hissetmek istedikleri zaman sevdiği işlerle ilgilenirler. İnsanlar sevdiği işi yaptıkları zaman kendilerini mutlu hissederler. Bunun yanı sıra spor yapmanın vücudumuza her yönü ile iyi geldiği yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Kişi spor yapınca doğal olarak kendini daha iyi hissetmektedir. Bunun bilincinde olup insanları spor yapmaya yönlendirmeliyiz. Tabi insanları spora yönlendirmek için onlara eğitim vermek gerekir.

Eğitim, bilgi, kabiliyet ve davranışların geliştirilmesi için uygulanan sürekli faaliyetler dizisidir. Toplum hayatında önemli derecede yer kapsayan eğitim gibi bir disiplinin, bir sistem içinde sosyal hayatta aldığı rol önemli derecede büyüktür. Eğitim, genel anlamı ile birlikte yetişkin bireyler tarafından sosyal hayata henüz hazır olmayan bireyler üzerinde uygulanan bir işlemdir. Bu yönden, biz sportif alanda yapılan faaliyetleri eğitim kapsamı içinde düşünmekteyiz. Bir eğitim şekli olan spor, fiziki ve ruhi bir eğitim olarak düşünüldüğünde, spor ile eğitimin özdeş olduğu görülmektedir. Spor, bireylerin gerek bedensel yönden gelişimi, gerekse zihinsel ve sosyal yönden gelişimi açısından büyük önem taşır (Güçlü, 2000).

Spor yapmanın beyinde bulunan hormonlarda ve sinir sisteminin üzerinde belirgin değişikliklere neden olduğu ve vücuttaki stres hormonlarının tekrardan üretiminin yavaşladığı bilindiğinden ötürü spor yapan ve yaptıranların bu konuda eğitilmiş ve bilgili olmaları gerekmektedir (Mallı, 2018).

Spor bireylerin fiziksel, duygusal ve toplumsal yönden gelişimi grup çalışmasının kolaylaştırılması, karşılıklı dayanışmanın oluşması ve toplum üyeliğinin kazanılmasının kolay yollarından biri olarak adlandırılır. Spor, belli başlı fiziksel çalışmalar bütünü olmasının yanı sıra bireylere kişisel ve sosyal kimlik hissiyatı ve grup üyeliği duygusu vermesinin yanında bireylerin sosyalleşmesine de yardımcı olur (Küçük ve Koç 2004).

Sporun tüm bu olumlu etkilerinden ötürü, sporla uğraşan bireylerin mutlu olduklarını ve yaşadıkları hayattan çok daha memnun olduklarını söylemek mümkündür. Aslında günlük hayatta “mutluluk” diye adlandırılan kelime, psikoloji alanında “öznel iyi oluş” ile aynı anlamda düşünülmektedir. Fakat bu iki kavramın anlam ve boyutlarında çeşitli farklar vardır. Mutluluk tek boyutlu bir yapıya sahip olmasına karşın öznel iyi oluş, tek boyutlu bir yapı da değildir. Öznel iyi oluş kavramı üç tane de yapıdan oluşmaktadır. Bunlar; olumlu, olumsuz duygulanım ve yaşam doyumu olarak adlandırılır. Olumlu duygulanımda, mutluluk, güven, ümit vb. duygular yer almaktadır. Olumsuz duygulanımda, acı, sinir, kin

ve nefret vb. duygular yer almaktadır. Yaşam doyumunda ise kişinin hayatındaki bölümlerden aldığı doyuma yönelik değerlendirmeler yapmasıdır (Myers ve Diener, 1995).

İyi yaşam sürmenin temeli öznel iyi oluş olduğu varsayılmaktadır. İnsanların hayatlarını yorumlamalarını içeren öznel iyi oluş kavramı zihinsel ve duygusal durumları kapsayan çok boyutu yapıdır (Diener, 1984).

Öznel iyi oluş literatürde, bireylerin yaşamlarından memnun olma derecesi olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifade ile öznel iyi oluş; bireyin yaşam doyumuna ve negatif-pozitif duygularına dair yapılan genel bir değerlendirmedir (Çankaya, 2005).

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı orta öğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelenmesinin demografik özellikleri de ele alınarak incelenmesidir. Yapılan bu araştırma da aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Orta öğretim öğrencilerinin “yaş” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Orta öğretim öğrencilerinin “cinsiyet” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Orta öğretim öğrencilerinin “okul türü” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Orta öğretim öğrencilerinin “sınıf” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Orta öğretim öğrencilerinin “aile gelir düzeyi” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Orta öğretim öğrencilerinin “anne eğitim düzeyi” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Orta öğretim öğrencilerinin “baba eğitim düzeyi” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Orta öğretim öğrencilerinin “okulun sportif aktivitelerine katılım” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
9. Orta öğretim öğrencilerinin “kardeş sayısı” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
10. Orta öğretim öğrencilerinin “düzenli spor yapıyor musunuz” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

11. Orta öğretim öğrencilerinin “hangi düzeyde spor yapıyorsunuz” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
12. Orta öğretim öğrencilerinin “kaç yıldır spor yapıyorsunuz” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
13. Orta öğretim öğrencilerinin “ne tür spor yapıyorsunuz” değişkenine göre öznel iyi oluş durumları ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Ergenlik dönemi hissi ve fikri açıdan değişimin yaşandığı bir dönem olarak bilinir. Bu dönem ergen olan bireyin, yaşadığı fiziki gelişimiyle beraber değişkenlik oluşturan ruh hali sebebiyle eğitim içinde önem arz ettiğinden dolayı üzerinde durulması gereken bir dönemdir (Steinberg, 2007). Bu sebeple eğitim gören öğrencilerin yararlı olmayan düşünce yapıları hakkında farkındalık elde etmesinin kendi gelişimlerine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü bireyler düşünce, davranış ve duygularını doğru bir şekilde kontrol altına alabilirse başarılı, nitelikli ve mutlu bireyler haline gelebilirler (Yeşilyaprak, 2001).

Bundan dolayı orta öğretimde eğitim gören öğrencilerin ergenlik çağında olduğu göz önünde düşünülerek öğrencilerin spora katılmaları, onların motivasyon ve öznel iyi oluş düzeyleri üzerinde olumlu etkiler yaratacağı düşünülmüştür.

Araştırılan literatür taramasında öznel iyi oluş ile ilgili (Çelik, 2008; Küçükköse, 2015; Özdemir, 2019; Tuzgöl-Dost, 2004; Uçan, 2013), spora katılım motivasyonu ile ilgili (Çavdar, 2018; Genç, 2019; Hazar, 2014; Kızılkaya, 2009; Şen, 2018) çalışmalara rastlanmıştır. Öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyonu gibi birlikte çalışılan konuya pek rastlanmamıştır. Bu yönden çalışmadan elde edilecek sonuçların orta öğretimde eğitim gören öğrencilerin öznel iyi oluş düzeyleri ve spora katılım motivasyonları hakkında literatüre katkı sağlanması beklenmektedir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada olan ve araştırmacı tarafından yapılan bu araştırmaya göre öngörülen sınırlılıklar şunlardan oluşmaktadır:

1. Araştırma bulgularının kaynağı, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Trabzon merkezde bulunan Spor Lisesi ve Akçaabat ilçesinde bulunan 17 Şubat Anadolu Lisesinde öğrenim gören orta öğretim öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Araştırma, bu konu ile alakalı ulaşılan kaynakların elde ettiği veriler ile sınırlıdır.
3. Araştırma, Öznel İyi Oluş Ölçeği, Spora Katılım Motivasyon Ölçeği ve Kişisel Bilgi formunun ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.
4. Araştırma, Orta öğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş durumları ve spora katılım motivasyonlarının ölçülmesiyle sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın planlanıp uygulanmasında ve elde edilen bulguların yorumlanmasında aşağıdaki varsayımlardan yararlanılmıştır. Araştırma konusu ile ilgili varılan kaynaklardan elde edilen bilgilerin objektifliği yansıttığı varsayılmıştır.

1. Orta öğretimde öğrenim gören öğrencilerin öznel iyi oluşlarını belirlemek amacıyla kullanılan öznel iyi oluş ölçeği, spora katılım motivasyon düzeylerini belirlemek için kullanılan spora katılım motivasyon ölçeği ve kişisel bilgi formunun orta öğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyonlarını belirleyebilecek yeterlilikte ve nitelikte ölçme araçları olduğu varsayılmıştır.
2. Katılımcıların anket sorularını doğru bir şekilde anladığı varsayılmıştır.
3. Anket sorularına verilen yanıtlar doğru olarak kabul edilmiştir. Anket sonuçlarının eksiksiz ve doğru olarak işleme alındığı varsayılmıştır.
4. Katılımcıların araştırmada kullanılan anket ve ölçeğe samimi ve içten cevap verdikleri varsayılmıştır.
5. Araştırma örnekleminin araştırmanın evrenini temsil ettiği varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Spor: Belli kurallara göre aletli ya da aletsiz yapılan bunun yanı sıra insanların ruh ve vücut sağlığının geliştirilmesi, heyecan duyma, mücadele etme, başarı gücünün artırılması ve zihni faaliyetler bütünüdür (Şahin, 2002).

Öznel iyi oluş: Bireylerin kendi yaşamlarına özgü öznel değerlendirmelerine göre tecrübe edindikleri iyi oluş düzeyini tarif etmek için kullanılan bir şemsiye terimdir (Gencer, 2018).

Motivasyon: Hedefe doğru davranışı yöneltten, başlatan, davranışın devamlılığını ve yoğunluğunu tayin eden güç olarak tanımlanır (Vallerand, 2009).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölüm araştırmanın kuramsal çerçevesini kapsamakta olan bilgilerin, kavramların, terimlerin ve açıklandığı; bununla birlikte kuramsal çerçevenin ortaya çıkarılmasından sonra ilgili alanyazın taramasının sonuçlarına da yer almaktadır.

2. 1. 1. Öznel İyi Oluş Kavramı

Mutluluk kavramı, çok eski yıllardan beri bireylerin çalışma konularında yer almıştır. Bireylerin kaliteli bir yaşamın anahtar özelliklerini sıraladıklarında olasıdır ki, uzun ömrün ve sağlığın yanı sıra mutluluk da listeye dâhil edilmiştir. Birden fazla tanımı yapılmış olan mutluluğun ne olduğu, bireylerin mutluluğu elde etme için neler yaptığı araştırılan konular arasında yer almaktadır. Psikolojide mutluluk, öznel iyi oluş kavramıyla izah edilir. Mutlulukla benzer anlamda kullanılan öznel iyi oluş (Diener ve Chan, 2011).

Öznel iyi oluş, bireylerin kendi ömürlerini değerlendirmeleri olarak tanımlanır. Yapılan bu değerlendirmeler hem pozitif duygulanım gibi duygusal bir yargı hem de yaşam memnuniyeti gibi bilişsel bir yargı olabilir. Böylelikle öznel iyi oluş, bazı bileşenleri altında toplayan şemsiye bir terim olarak adlandırılır. Bunlar çoğu zaman evlilik, yaşam memnuniyeti, iş, gelir, eğlence ve konut gibi pozitif duygulanımlar; daha nadir olarak ise stres, depresyon ve öfke gibi olumsuz duygulanımlardır (Diener ve Biswas-Diener, 2003).

Öznel iyi oluş ile ilgili yazılan açıklamalarda bu kavramın yerine alan yazında bir hayli kavram da yer almaktadır. Bunlardan bazıları, psikolojik iyi olma, kişisel iyi oluş, ruhsal iyi oluş, yaşam kalitesi, mutluluk ve duygusal iyi oluştur. Öznel iyi oluş, mutlu olma hali ile aynı anlamda değerlendirilse de tam olarak eş anlamlıdır denilemez. Mutluluk, sadece duygu yoğunluğunu öne sürerken öznel iyi oluş ise bireyin ruh halini mental anlamda ve duygu durumu yönünden tasvir etmektedir. Bireyin, zihni yorumlama ve hayat hazzı ile ilgili ulaştığı neticelerini ve doyumladığı negatif ve pozitif hislerini içermektedir. Bu nedenle öznel iyi oluş mutluluğun tamamıyla bilimsel yönden değerlendirilme halidir (Türkdoğan, 2010).

2. 1. 2. Öznel İyi Oluşu Etkileyen Değişkenler

Wilson'a (1960) bakılırsa, en avantajlı olan bireyler en mutlu bireylerdir. Wilson genç, sağlıklı, iyi eğitilmiş, yüksek kazançlı, dindar, evli, dışadönük, her iki cinsiyetten,

alçakgönüllü, zeki ve iyimser bireyleri mutluluk hakkında avantajlı olarak belirtmiştir (Timur, 2008).

Daha sonrasında olan çalışmalarda bu değişkenler, (a) yaş ve cinsiyet gibi bio-sosyal değişkenler, (b) dışa dönüklük ve öz saygı gibi kişilik değişkenleri ve (c) aile doyumu gibi sosyal destek gibi gruplandırılmıştır (Diener, 1984). Buna benzer şekilde Mroczek ve Kolarz (1998), mutluluğu etkileyen değişkenleri üç gruba ayırmışlar. Bunlar; kişilik değişkenleri, sosyodemografik değişkenler ve çevresel-durumsal değişkenlerdir (Tuzgöl-Dost, 2004).

2. 1. 2. 1. Sosyo-demografik Değişkenler

Yapılan araştırmalarda çokça rastlanan sosyo-demografik değişkenlerden biri de cinsiyettir. Yapılan bir bilimsel çalışmada mutluluk üzerinde cinsiyetler ile ilgili herhangi bir fark olmadığı belirlenmiştir (Wilson, 1967). Bununla beraber başka bir bilimsel çalışmada ise kadınların erkeklere göre kaygı ve depresyona iki kat daha fazla eğilimde, erkeklerin ise alkolizime ve antisosyalliğe kadınlara oranla beş kat daha fazla eğilim gösterdikleri saptanmıştır (Myers ve Diener, 1995). Aslında görünen o ki bu saptamalardan sonra iki cinsiyet arasındaki sadece tek farklı olan mutsuzluğu ve mutluluğu dışarı vuruş şekilleridir.

Diğer bir sosyo-demografik olarak ele aldığımız değişken ise yaştır. Yapılan bir bilimsel çalışma da genç insanların çok daha mutlu olduğu saptanmasına rağmen (Wilson, 1967), günümüzde yapılan başka bir bilimsel çalışma da ise yaş değişkeninin öznel iyi oluş üzerinde değerli bir etkiye sahip olmadığı saptanmıştır (Nur-Şahin, 2011).

Öznel iyi oluş durumunun en etkili yordayıcısı sosyal statü ve gelirdir. Yapılan bilimsel çalışmalarda sosyo-ekonomik seviyeyi yüksek olan insanların öznel iyi oluş seviyelerinin, düşük ve orta düzeyde olan insanlara göre çok daha yüksekte olduğunu ortaya koymuştur (Dost, 2004).

2. 1. 2. 2. Kişilik Değişkenleri

Yapılan çeşitli çalışmalar da dışadönük kişilik özelliğinde ki insanlar daha mutlu insanlardır (Diener, 1984).

Öznel iyi oluş ile bağı incelenen bir diğer kişilik değişkenleri ise öz saygı, güdülenme ve özerklik-kimlik biçimlenmesidir. Yapılan araştırmaya göre içsel güdülenmeye sahip olan bireylerin öznel iyi oluş durumları sahip olmayan bireylere göre daha yüksektir (Özer, 2009). Özerklik-kimlik biçimlenmesi ve özsaygı da öznel iyi oluşun yordayıcılardandır (Çevik, 2010).

2. 1. 2. 3. Çevresel - Durumsal Değişkenler

Evlilik, sevgi duygusunun, yakın sosyal destek ve yakın ilişki ihtiyacının değerli bir kaynağı olarak düşünülmekte olup, öznel iyi oluş düzeyi üzerinde olumlu etkiler ortaya koyduğu yapılan çalışmalar sonucunda rastlanmıştır. Evli olan ve olmayan bireyler karşılaştırıldığında ise evli insanların anlamlı olarak yüzsek düzeyde öznel iyi oluşa sahip olmasının yanı sıra düşük seviyede ruhsal acıya ve yüksek yaşam doyuma sahip oldukları görülmüştür (Türkdoğan, 2010).

Bir başka değişken olan ve önemli olduğu düşünülen sosyal destek, öznel iyi oluş düzeyinin artırılmasında olumlu yönde etki göstermektedir (Şahin, 2011).

2. 1. 3. Öznel İyi Oluş Kuramları

2.1.3.1. Erek Kuramı

Erek kuramına istinaden mutluluğa, ihtiyaçlar karşılandığında ya da amaçlara ulaşıldığında erişilmektedir. Wilson tarafından 1960 yılında ortaya atılan kurama bakılacak olursa, ihtiyaçların doyuma ulaşması mutluluğa neden olurken, doyuma ulaşmayan ihtiyaçlar ise mutsuzluğa neden olmaktadır. Bu kuram doyumun ya da mutluluğun, insanların istedikleri durum ya da sonuçlara ulaşma gayretlerini gerçekleştirdikleri varsayımına dayandığı düşünülmektedir. Belli amaçlara sahip olmak insanların günlük hayatlarında karşılaştıkları problemleri çözmelerini kolaylaştırmakta ve bu da insanlar da kişisel iyi oluşu arttırmaktadır. Erek kuramı kısaca belirtmek gerekirse, bireylerin istediği hedeflere kavuşması olarak tanımlanmaktadır (Brunstein, 1993).

Aynı zamanda erek kuramı kavramı hakkında ne tür ihtiyaçların karşılanması, ne tür istek ve amaçların öznel iyi oluş için önemli olduğu, bireylerin amaçladıklarına ulaşmaları mı yoksa amaçlara ulaşmak için etkinlikte bulunmalarını mı daha çok mutluluğu getirdiği üzerinde durmaktadır (Diener, 1984) İnsanlar sahip oldukları değerlere ve içinde oldukları duruma karşı uygun olan hedeflere ulaşma yolunda gereken çabayı sarf ederlerse mutlu olacaklardır (Diener, 2003).

2. 1. 3. 2. Etkinlik Kuramı

Bu kuram amaçların değil, amaçlara varma yolunda uygulanan eylemlerin çok daha doyum verici olduğunu saptamaktadır. Etik kurama göre, insanların yeteneklerine has amaçlar belirlenmesinin yanı sıra bu amaçlara varmak için yapılan etkinliklerde ileriye doğru yol alması bireye doyum sağlayacaktır (Tuzgöl-Dost, 2005).

Erek kuramda ele alınan, mutluluğun odak noktası son durumken, etkinlik kuramında ise odak noktası etkinliklerin yapıldığı süreç olarak tanımlanır (Diener, 1984).

Bu kurama göre mutluluk için sadece amaçlar ışığında yapılan etkinliklerde bulunmak yeterli olamayacaktır. İnsanların kendi ihtiyaçlarına göre amaçlar belirlemesi ve bu doğrultuda alınması gereken etkinlik sürecinin bireyin beceri ve yetenek seviyesine uygun olması insanların mutlu olmalarını sağlayacaktır.

2. 1. 3. 3. Aşağıdan Yukarı ve Yukarıdan Aşağı Kuramı

Aşağıdan yukarı yaklaşımına göre öznel iyi oluşu değerlendirecek olursak, bir insanın değerli tatmin alanları ile alakalı hayatlarının toplamı olarak değerlendirilir. Bu yaklaşıma göre mutlu olan insanların bu mutluluğunun nedeni birden fazla mutlu anılar yaşamış olmasıdır. Bu bakış açısından yola çıkacak olursak insan yaşamının iş, aile, arkadaşlık gibi bireysel olarak önemli hayat sahalarından memnunsu yüksek öznel iyi oluş duygusuna sahiptir diyebiliriz (Tuzgöl-Dost, 2004).

Yukarıdan aşağı kuramına göre, birey minik hazlardan hoşlanmaktadır; çünkü mutludur. Yukarıdan aşağı yaklaşımında öznel iyi oluş, insanın oluşan olaylar karşısında hoşgörü ile bakması demek; onun bu oluşan olaylara tek tek hoşgörülü olmasını gerektirmektedir. Bu yaklaşımdaki felsefecilerin vardıkları ortak nokta ise mutluluğun odasında tutumların yer aldığıdır (Yetim, 2001).

2. 1. 3. 4. Uyum Kuramı

Uyum kuramına göre öznel iyi oluş, yaşamda sürekli değişen olay ve durumlara karşı uyum gösterme çabasıdır. Bu çabayla bireyler acı ya da üzüntü veren durumlardan sonra uzun süre boyunca mutsuz olmadığı gibi, iyi yaşanmakta olan olaylardan sonra da uzun süre boyunca mutlu olmadıklarına rastlanmıştır. Bu yüzden insanlar karşı karşıya kaldıkları olumlu ya da olumsuz durumlara karşı dengelerini korudukları görülmektedir (Eryılmaz, 2009).

Bilindiği üzere bireyin vücudu soğuğa, sıcağa vb. uyum sağlayabilmektedir. Kişilikte bunun gibi kötü ve iyi olaylara uyum sağlayabilmekte ve böylece insanlar ne çok fazla üzgün ne de çok fazla mutluluk durumunda uzun süre boyunca kalmadıkları görülmüştür (Tuzgöl-Dost, 2004).

2. 1. 3. 5. Sosyal Karşılaştırma Kuramı

Bireyler ruh hallerini yüksek tutmak, motive olmak ve belli seviyede bilgi kazanabilmek için başkalarına bakabilmektedir. Bireyler kendilerinden daha alt seviyede bulunan bireylere ya da tam tersi olan daha üst seviyede olan bireylere bakıp öznel iyi oluş durumlarını arttırabilirler. Bu da bizlere, öznel iyi oluş fikrinin aslında çevremizdekilere

göre kendimizi kıyaslayıp onlardan iyi olup olmadığımızdan etkilenmesi fikridir diyebiliriz (Diener, 1999).

Bireylerin bilinçli ya da bilinçsiz olarak yapmış olduğu bu kıyaslamayı bireylerin bakış açıları belirler. Genellikle öznel iyi oluş ile ilgili bu kıyaslama durumu bireylerin kendi duygu durumlarını iyi seviyeye çıkartmak ve motive etmek için gerçekleşir. İyi olma duygu durumu bireylerin kendi kendilerini kıyaslama durumuna göre artma ya da azalma göstermektedir (Saygın, 2008).

2. 1. 3. 6. Dinamik Denge Kuramı

Bu kuram Wearing ve Headey'in öncülüğünde 1989 tarihinde geliştirilmiş olup bu kurama göre, insanların öznel yapısı ve karakter yapısının öznel iyi oluş seviyesini belirli bir seviyede etkilediğini ve o seviyede belirli bir süre tuttuğunu savunur. Dinamik denge kuramı, insanların mutluluğuna etki eden olayların normal yaşamda ki durum değil aslında yaşamda ki farklı gelişen olayların insanların mutluluğunu etkilediğini savunur. Bu beklenmedik zamanlarda gelişen olayların bireylerin mutluluk oranını yükseltip ya da alçaltıp belirli bir süre devam ettiğini söyler ve sonrasında insanlar normal mutluluk seviyelerine geri dönerler. Aslında bu yaşanan durum bizlere bireylerin var olan denge düzenlerine geri döndüğünü göstermektedir (Yavuz, 2006).

2. 1. 3. 7. Psikolojik İyi Oluş Kuramı

Bu kuramın öncülerinden olan Ryff'a göre mutluluk bireylerin duygularının ve doyumlarının belirlenmesinin aksine psikolojik fonksiyonların öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesini önerirken aynı zamanda öznel iyi oluş çalışmalarının kuramsal bir dayanağa ihtiyacı olduğunu belirlenmiştir. Ryff; Maslow'un kendini gerçekleştirme kuramı, Allport'un olgunluk kuramı, Rogers'in tam işlerlik kuramı ve Jung'un bireysellik kuramı, kavramları birleştirip "psikolojik iyi oluş" kavramını tanımlayıp bu duruma farklı bir yaklaşım getirmiş ve bu yaklaşımı altı boyutta ele alıp değerlendirmiştir. Bu boyutlar kendini kabul, olumlu ilişkiler, otonomi, çevre hakimiyeti, bireysel(kişisel) gelişim ve yaşam amacıdır (Ryff, 1989).

Kendini kabul kavramı, bireylerin kendilerine karşı olumlu davranışa sahip olmaları ya da bu davranışı göstermeleri olarak adlandırılmaktadır. Olumlu ilişkiler kavramı, diğer bireylerle güvelli, sevgi dolu ve güçlü empati duyguları kurmak olarak nitelendirmiştir. Otonomi ise, bireylerin kendi kararlarını verebilmesi, içselleşmesinin yanı sıra kendini gerçekleştirme olarak ele alınmaktadır. Çevre hakimiyeti kavramı, kişinin kendine uygun çevreyi yaratması ya da etrafındaki çevreyi kontrol edebilmesi onun psikolojik iyi oluşuna

etkisi olduğunu savunmuştur. Bireysel (kişisel) gelişim ise, bireylerin kendi gelişim merkezlerini keşfedip onları geliştirmeleri, yeni yaşantılara açık olmaları gibi kişisel gelişimlerine katkı sağladığını savunmuştur. Son olarak yaşam amacı kavramı ise, bireyin yaşamda bir yön bulma çabası, geleceğe has birçok amaçlarının olması onu üretici, yaratıcı olmaya sevk eder. Bu yaklaşımın iyi oluş seviyesine önemli katkıda bulunduğunu savunmuştur (Ryff, 1989).

2. 1. 4. Motivasyon

Motivasyon terimi “hareket etmek” anlamına manasına gelen Latince bir kelime olan “movere” den geldiği bilinmekte olup direkt olarak davranışa yön veren güçlü bir iç kuvvettir. Motivasyonu isimlendirmek için hangi terimi seçersek seçelim motivasyon, performansın kuşkusuz en önemli parçalarından biridir. Tam olarak motivasyondan yoksun bir sporcu ya da sporcular için hiçbir hareketin olmadığı anlamını taşırlar. Bu da biz insanlar için tamamı ile doğal olmayan bir durum olarak adlandırılır. Çünkü kendi yaşantımızı ve çevremizi keşfetmemiz için hepimizin harekete ihtiyacı olduğu bir geçektir. Bu yüzden de hiç kimse tam anlamıyla motivasyondan yoksun değildir (Karageorghis ve Terry, 2017).

Motivasyon, dünya çapında sporcuları ve bu sporcuların antrenörlerini etkileyen çabaların yönü ve yoğunluğudur. Çabalarının yönü, bireylerin bazı durumları arama yoluna gitmesi, bu durumlara yakın olmaya çalışması ve bu durumlardan etkilenmesini işaret etmektedir. Çabalarının yoğunluğu ise bireylerin herhangi bir durum için ne çaba sarf ettiğini işaret eder (Weinberg ve Gould, 2015).

2. 1. 4. 1. Motivasyon Çeşitleri

Motivasyon çeşitleri üzerine literatüre baktığımızda karşımıza iki temel başlık olarak içsel ve dışsal motivasyon kavramları çıkmaktadır.

2. 1. 4. 1. 1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon, insanların kendi kendilerini motive etmeleri anlamını taşıyan bir süreç olarak karşımıza çıkar. İçsel motivasyona sahip olan bireyler, başarılı olabilmek için içsel açıklık ihtiyacına da sahip olmaları gerekir. Bütün bu özelliklere sahip olan bireyler kendi kararlarını kendileri verme özelliğine de sahiptir diyebiliriz (Nichols ve Robert, 1990).

İçsel motive olmuş bireyler onurlarına ve yapmış oldukları oyunlara tutkundurlar. Bu hissedilen içsel onur bireyleri yaptıkları işlerde en iyisini ortaya koymaya motive eder (Konter, 1995).

2. 1. 4. 1. 2. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon, bireylerin motivasyon durumlarına dışsal açıdan bakmaktadır. Bu motivasyon bireyleri ya teşvik edici bir durum için ya da onları caydırıcı bir duruma göre hareket etmeye zorlar. İçsel motivasyondan farklı olarak ya da içsel motivasyonun tam tersine dışsal motivasyon ödül veya ceza gibi dış nedenlere dayanmaktadır (Hoy ve Miskel, 2010).

Bir başka açıdan dışsal motivasyon, çevremizdeki bireyler vasıtasıyla bizleri etkileyen olumlu ya da olumsuz durumlar içinde barındıran ve bu davranışın tekrar edilmesini yükseltip azaltabilen manevi ve maddi boyutta karşılaştığımız pekiştirmeler olarak öne çıkmaktadır. Maddi boyutu diye adlandırdığımız durum para olurken, manevi boyutu olarak adlandırdığımız ise övgü, takdir görme gibi durumlar karşımıza çıkmaktadır (Konter, 1995).

2. 1. 4. 2. Motivasyon Kuramları

Motivasyon konusunda yapılan kuramlar incelendiğinde çalışanların motive olabilmeleri için gerekli gereksinimlerin tespit edilmesi, belirlenmesi ve bunun yanında çalışanlardaki motivasyonun devamlılığın sağlanması hususunda liderlere gerekli yardımda bulunması iddiası üzerindedir (Tunçer, 2013).

2. 1. 4. 2. 1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı

Abraham Maslow tarafından geliştirilen bu kuram günümüzde halen daha güdülenme üzerinde ki kuramlar arasında popülerliğini devam ettirmektedir. Maslow insanların ihtiyaçlarını gözlemlemiş ve bunları belli bir hiyerarşik sistemde içinde çalıştığını ve bu sistemde üzerinde olduğunu ileri sürmüştür. Bu kuramda yer alan ihtiyaçların temeli fizyolojik, biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlardan oluştuğunu savunmuştur. Bu ihtiyaçlara denk gelen gereksinimler birbirini tamamlayıcı niteliktedir. Maslow bu kuramın bireylerin davranışlarına yol göstermesinde çok önemli bir yeri olduğunun üzerinde durmuştur (Bora, 2013).

Fiziksel İhtiyaçlar, Hiyerarşinin ilk kısmı olan bu bölümde bireylerin temel ihtiyaçları yer alır. Bunlar; nefes alma, yemek, su, cinsellik, uyku gibi ihtiyaçlar bu kategoriyi oluşturur.

Güvenlik İhtiyacı, Bu kategoride ise bireylerin, barınma, aile, sağlık, korunma, kaygı ve korkudan uzak olmak için gerekli olan kurallara ve yasalara uyma ihtiyacı oluşturmaktadır.

Sosyal İhtiyaçlar, İnsanlar tek başlarına yaşayamazlar yani yine insanlara ihtiyaç duyarlar. İnsanlar sosyal varlıklardır ve sosyal gereksinimleri gereği başka insanlarla birlikte yaşamının yanı sıra onlar tarafından sevgi, kabul görme, sevilme gibi etkenler oluşturmaktadır. Kişiler bu ihtiyaçlarını gideremezlerse kendilerini ait olmadan yoksun hissedebilmektedirler (Maslow, 1943).

Saygı İhtiyacı, Hiyerarşinin bu kısmında ise Maslow bu saygı ihtiyacını bireylerin kendi keline duyduğu saygı (öz güven, güçlü olma, bağımsızlık vb.) ve başlarına duyduğu saygı (statü elde etme, saygınlık vb.) olmak üzere iki kısımda incelemiştir. Bunların elde edilmesi sonucunda bireylerin kendilerini değerli hissetmelerinin yanı sıra kendileri yeterli görme duyguları oluşmaktadır (Onaran, 1981).

Kendini Gerçekleştirme, en üst kısımda yer alan bu gereksinim, insanların potansiyelini arttırması, problem çözücü, ön yargısız olması ve gelişimini arttırması gibi fikirler yer alır. Bireyler alt seviyede bulunan ihtiyaçlara çok fazla doyumsuzluk gösterdikleri için bu seviyeye ulaşmada problemler yaşarlar (Yüksel, 2005).

2. 1. 4. 2. 2. Alderfer'in ERG Kuramı

Bu kuram Clayton Alderfer tarafından geliştirilmiş olup aynı Maslow'un kuramı gibi hiyerarşik bir sıraya koyulmuştur. Alderfer ERG kuramını üç kategoriye ayırmış, aslında Maslow'un kuramı biraz daha kendince özetlemiştir. Varoluş ihtiyaçları, ilişkisel ihtiyaçlar ve gelişme ihtiyaçlarıdır (Bora, 2013).

Varoluş ihtiyaçları, bu kategoride bireylerin fiziksel ve maddi ihtiyaçları yer almaktadır (Adair, 2003).

İlişkisel ihtiyaçlar, bireylerin sevgi, güven ve sosyal yönden içinde oldukları basamaktır (Kirel, 1999).

Gelişme ihtiyacı, Maslow'un da en üst düzeyde yer alan kendini gerçekleştirme ihtiyacı gibi, burada da bireyin saygı ve kendini ispatlama ihtiyacı ele almaktadır (Ataman, 2001).

2. 1. 4. 2. 3. Herzberg'in İki Faktör Kuramı

Frederick Herzberg birçok mühendis ve muhasebecilerle beraber yapmış olduğu bu çalışma sonucunda motivasyonel ve hijyen olmak üzere iki faktör üzerinde durmuştur.

Motivasyonel faktörler olarak adlandırılan, nitelikli işler yapabilme, başarılı olma, sorumluluk ve yetki sahibi olma vb. oluşturur.

Hijyen faktörler ise ast-üst ilişkisi, çalışma şartları, ücret miktarı vb. oluşturmaktadır (Yüksel, 2013).

Herzberg bu kuramında iş doyumuna neden olan ve iş doyumsuzluğuna neden olan etkenlerin farklı etkenler olduğundan yola çıkmıştır. Bu kurama yapılan en önemli eleştiri ise Herzberg'in ekonomik güdüleme faktörünü geri plana atması olmasıdır. Çalışma yaptığı gurubun alım gücünün yüksek olması nedeniyle iş görenler farklı alanlara yönelecektir ve bu da elde edilecek sonuçların evrenselliğine uygun olmadığına kanıtıdır (Abakay, 2010).

2. 1. 4. 2. 4. McGregor'un X ve Y Kuramı

Douglas McGregor tarafından (1960), örgütte bulunanların motive olma konusunda iki önermeyi öne sürmüştür ve bunlara X ve Y teorisi adını vermiştir (Bramham, 1989).

X teorisi, birçok insanın sorumluluk almayıp yönlendirilmeyi seçtiğini farz eder. Çalışmanın, bireylerin doğası gereği mutlu olmamalarını sağlaması, insanların sorumluluk almamalarına, yöneticilerin onlara zorla iş yaptırması gibi geleneksel bir görüştür.

Y teorisi ise bireylerin aslında tembel olmadığına yanı sıra güvenilmez olmadığını da varsayıyor. Bireyler, kendi kendilerini motive edebilirler, iş yaparken yaratıcı olabilirler, çalışmanın oyun oynamak kadar gayet doğal olduğunu önerir (Venugopalan, 2007).

2. 1. 4. 2. 5. Vroom'un Beklenti Kuramı

Vroom tarafından geliştirilen beklenti teorisi, bireylerin hedeflerinin neler olduğunu, davranışlarının, tercihleri ve bu seçmiş olduğu tercihleri gerçekleştirmesi yönünden açıklamaya çalışmaktadır. Bu kuramam göre insanlar sadece istediklerini elde ettiklerinde o doyuma ulaşabilmektedir aksi takdirde insanlar bu davranışı tekrar etmek istemeyeceklerdir (Taşdemir, 2013).

Bireylerin istedikleri hedeflere ulaşabilmeleri, onların bu istedikleri hedefi isteme derecesine ve bu hedefe olan beklentisine bağlıdır. Yani birinci olarak bir hedefi başaracağına inanması ise ikinci seviye olarak bu başarıyı önemsemesi ve bunların yanında da hem bir hem de ikinci seviyeyi istemesine bağlıdır (Yüksel, 2005).

2. 1. 4. 2. 6. Skinner'in Şartlandırma ve Pekiştirme Kuramı

Skinner'in bu teorsine göre bireylerin sergiledikleri davranışları karşısında, karşılaştıkları sonuçlar doğrultusunda şartlandırılır (Sercan, 2010).

Kişi davranışı herhangi bir sebeple sergileyebilir, burada önemli olan karşılaşacağı sonuçtur. İnsanlar karşılaştıkları sonuca göre davranışı ya sonlandıracaklar ya da davranışa devam edeceklerdir. Bunun için örgütte iş görenlerin sergiledikleri davranışları

ödüllere ve cezaların uygun olarak kullanılmasıyla bu davranışlar değiştirilip dönüştürülebilirler (Güney, 2000).

2. 1. 4. 3. Sporda Motivasyon

Sportif aktivitelere katılan bireylerin spor yaparken hem amaçlarının hem de zihinlerinde neler yaşadığı incelemek spor psikoloji alanına girmektedir. Bireylerin belli bir amaçları olmaları gerekir. Bireyler bu amaçları gerçekleştirmek için çeşitli çabalar sarf ederler ve bunları gerçekleştirdiklerinde amaçlarını gerçekleştirmiş olacaklardır.

Sporla uğraşan bireylerin müsabaka ya da antrenmanlarda iyi performans gösterebilmeleri için bu bireyleri nelerin güdülediğinin bilinmesi çok önemlidir. Burada karşımıza çıkan güdüleme kavramını bilmemiz çok önemlidir. Çünkü sorumluluğu altında sporcuları olan antrenörler ya da sporla uğraşan bireyler bu kavramı iyi analiz ederlerse performansın artıp başarının da aynı yönde artacak olması onlara emin adımlarla ilerleyebilme imkânı sağlayacaktır (Terzioğlu, 1992).

Antrenör ya da öğretmenler için en önemli detay, bu kişilerin harekete başlatıcı olarak karşımızda yer almalarıdır. Sporcu yapan bireylerin başarıya ulaşmasında çok önemli yerleri vardır (Çakıroğlu, 1987).

Sporda sporcuların yüksek performanslara çıkabilmeleri için, yoğun ve yüksek tempolu antrenmanlara katılmasının yanında yüksek performansı farklı hava şartları ve izleyicilere rağmen en üst seviyede tutması sporcuların güdülenmesine bağlıdır.

Güdülenme, Spor yapan bireylerin sosyal ve biyolojik ortamında varlığı sürdürülebilmeye dair olan davranışlarının temel olarak adlandırılır. Terim olarak bilinçli ya da bilinçsiz, öğrenilmiş psikolojik gidişat ve genetik için kullanılan terim olarak karşımıza çıkar. Güdülenmeyi olum yönde kullanmak için antrenörlerin sporcuları her yönüyle iyi tanımalarının yanı sıra ilgilerinin ve ihtiyaçlarının neler olduğunu iyi bilmesi gerekir (Doğan, 2004).

Her yapılan sportif bir faaliyetin mutlak bir hedefi vardır. Sporda motivasyondan bahsedecek olursak, çalışmada olan sporcu ve bu çalışmanın kendisi ile olan ilişkileri açısından iki bölümde toplamamız mümkündür. Birinci bölümde sporcunun kendisi ve çevreyle olan ilişkisi olarak nitelendirebiliriz. İkinci bölüm güdüleme çalışmasının amaç, içerik ve en iyi seviye başarı olarak söylememiz mümkündür. Bu doğrultuda spor motivasyonunu 6 başlık altında inceleyebiliriz (İkizler ve Karagözoğlu, 1997).

1. Sporcular ile ilgili motivler ve spor aktivitesinin kendisi ile olan motivleri:
Sporcunun bedensel faaliyetleri, hareket, belli başlı spor hareketlerinden tatmin olma, sporcuların kendini bilme ve gerçekleştirmesi, meydan okuma dürtüsü, heyecan ve macera gibi içten gelen motivler belirleyici rol üstlenirler.

2. Spor aktivitesinin kendisi ve toplumsal düzeyde sporcularla alakalı olan motivler: Başka bireylerle karşılıklı etkileşim ve spor yapma gibi dışsal boyutlar bu süreçtedir.
3. Spor aktivitelerinin sonuçlarının yanında direkt sporcularla ilgili olan motivler: Sporcuların kendi kendilerini onaylama yönünde yapmış oldukları başarı motivi çalışması. Burada amacın önemli olması kadar gerçekleştirilme düzeyi de önem arz etmektedir.
4. Spor aktivitelerinin sonucu ve sporcunun toplumsal çevre ile olan motivler: Toplumsal saygınlık görme, prestij ve bunun yanında başla bireyler tarafından onaylanma gibi özellikler.
5. Üst düzey amaçlara varmak için spor aktivitelerinin kendisi ve sporcu ile alakalı olan motivler: Rekreatif etkinlikler, sağlık, maddi kazanç ve dış görünüş gibi içsel faktörler yer alır.
6. Üst düzey amaçlara varmak için spor aktivitelerinin kendisi ve toplumsal alan içinde sporcuyla alakalı motivler: Başkalarıyla iletişim kurma, arkadaşlık, toplumda kendine yer edinme gibi dışsal faktörler yer alır (İkizler ve Karagözoğlu, 1997).

2. 1. 4. 4. Sporda Motivasyon Çeşitleri

Sporda motivasyon çeşitleri nitelik ve nicelik olarak adlandırılır. Bunlarda kendi aralarında çeşitli alt başlıklara ayrılmaktadır.

2. 1. 4. 4. 1. Nitelik Açısından Spor Motivasyonu

Performansla ilgili önemli bir yere sahip olan zihinsel durumlar bireylerin motivasyonu üzerinde çok önemli derecede etkili olmaktadır. Çünkü nitelik ve nicelik değişiklikler sporcuların performansını ya olumlu yönde artırır ya da olumsuz yönde düşürür.

Nitelik yönünden motivasyonu inceleyecek olursak, motivasyon ikiye ayrılır. Bunlar genel ve özel spor motivasyonudur.

2. 1. 4. 4. 1. 1. Genel Spor Motivasyonu

Genel spor motivasyonu kavramı içinde, bireylerin içinde yaşadığı toplum tarafından takdir görme, dost edinme, sporda başarılı birey olma, çevrede kendine yer edinme, statü kazanma ve toplumsal ihtiyaçlar yer alır. Bahsettiğimiz bu güdüler dışsal güdülerdir ve

bireylerin düşünce ve görüşleri üzerinde çok önemli bir yere sahiptir. Bu etkenler bireyleri spora sevk eden etkenler olarak adlandırılır (Koç, 1994).

Bireyleri spor yapmaya sevk eden psikolojik ve sosyal gereksinimlerden kısaca şöyle sıralayabiliriz.

Aktif olma isteği, bireyin kendini tanıması, bireyin kendini anlatabilme ve kanıtlama, şöhret olma arzusu, prestij sağlama ihtiyacı, lider olma isteği, macera isteği, karar verme ihtiyacı içinde olma arzusu (Başer, 1998).

2. 1. 4. 4. 1. 2. Özel Spor Motivasyonu

Biyolojik içeriğe sahip bir motivasyon örneğidir. Bireyler hareketler eşliğinde rahatlık hissetme, kendilerini sağlıklı bulma, üstün seviyede başarılı olma gibi güdüler bu grubun içinde yer alır (Koç, 1994).

Özel spor motivasyonunu sporun yapılış amacı doğrultusunda 3 başlıkta inceleyebiliriz.

Sporda oyun: Burada amaç bireylerin boş vakitlerini değerlendirmesinin yanı sıra bireylerin kendilerini toplumda kabul görme ve başarılı olmak gibi anlamlar içermektedir. Burada gaye eğlenmektir.

Sporda sağlık: Burada ki esas olan gaye ise bireylerin sağlıklı yaşam sürmek istemeleridir.

Sporda performans: Burada durum motivasyon kavramı açısından biraz karışık görülmektedir. Çünkü sporcular düzenli antrenman yapabilmeleri için hem genel hem de özel motivasyon yönünden gerekli birikime sahip olmalıdırlar. Sporcular yaptıkları işleri sevdiklerinde onların hem performansları artacak hem de toplum tarafından başarılı bireyler olarak adlandırılacaklardır (Başer, 1998).

2. 1. 4. 4. 2. Nicelik Açısından Spor Motivasyonu

Yapılan birçok araştırmadan elde edilen sonuçlara göre nicelik boyutundaki yetersizliklerin zihinsel sürece etkisinin fazla olduğu görülmüş bu da bireyin performansını olumsuz yönde etkilemiştir. Bahsettiğimiz bu nicelik yönünden spor motivasyonu durumlarını genel anlamda üç kategoride inceleyebiliriz.

2. 1. 4. 4. 2. 1. Yetersiz Motivasyon

Sporcu olarak adlandırdığımız bireylerin motivasyonlarının çok düşük olduğu durum demektir. Bu motivasyona sebep olan durumlar:

1. Başarıya tatmin olan sporcu ve takımlar

2. Yarışmanın değersiz oluşu
3. Rakibin gücünü çok fazla görüp, kendini gösteremeyip yenilgiyi kabullenme
4. Rakibi küçümseme gibi durumlar hem sporcuların hem de takımların motivasyon seviyelerini düşürmektedir (Başer, 1998).

2. 1. 4. 4. 2. 2. Yeterli Motivasyon

Organizmada istenilen yüksek seviyede ki başarının gerçekleşmesidir. Bu seviyede sporcu yüksek performans sergilemenin yanında karar vermesi, enerjisini koruması ve palana uygun hareket etmesidir (Başer, 1998).

2. 1. 4. 4. 2. 3. Aşırı Motivasyon

Bu motivasyon türünde sporcular çok üst seviyede güdülenirler. Sporcular sadece kazanmak için odaklanmıştır, gereğinden fazla antrenman yaparlar. Bu durum ortaya endişeyle birlikte aşırı motivasyonu çıkarır. Sporcu burada çeşitli belirtilerle karşı karşıyadır (Doğan, 2004).

Fizyolojik:

1. Nabzın yüksek seviye durumu
2. Ellerin terlemesi
3. Vücutta titreme
4. Yüksek düzeyde uyarılmışlık
5. Tuvalet ihtiyacının sıkça olması

Psikolojik:

1. Güven kaybı
2. Hatırlamama durumu
3. Dikkat dağınıklığı
4. Davranışlarda kontrol kaybı durumu

2. 1. 4. 5. Spora Katılım Motivasyonu

Spor ve egzersiz psikolojisinde adı geçen spora katılım, bireylerin fiziki etkinliğe yönelmesini sağlamak amacıyla kullanılır (Markland ve Ingledew, 2007).

Düzenli olarak spora katılımı gerçekleştiren sporcuların burada algılayabildikleri yeterliliklerinin spoara katılmayanlara oranla daha yüksek ve kaliteli olması, gelecekte daha umutla beklenti içinde olmalarının yanı sıra daha inatçı bir yapıya sahip oldukları Robert, Kleiber ve Duda (1981), yapmış oldukları çalışmada rastlanmıştır.

Tüm bireylerin spora katılım motivasyonları farklıdır (Yılmaz, 2002). Bu farklılıklar bireylerin spora katılma sebeplerinin ne kadar önem arz ettiği ve ne kadar kuvvetli olduğuyla ilgilidir. Spor yapan bireyler yapmış oldukları bu aktiviteleri algılamada anlam elde edebiliyorsa o zaman sporcular bu aktivitelere katılmak üzere daha yüksek seviyede motivasyon sağlar. Bundan ötürü her bireyin spora katılım nedenleri değişiklik göstermektedir (Koivula, 1999).

Spor katılım, Passer (1982), beceriyi geliştirme, heyecan hissi, bireyin fiziksel olarak iyi olma durumu, statü sahibi olma, enerjiyi harcama durumu ve bir yere aidiyet gibi 6 grupta incelemiştir. Gill, Gross ve Huddleston (1983), genç bireylerin spora katılma nedenlerini beceri, eğlence amaçlı, arkadaşlık edinme, takım ruhu ve bütünlüğü, statü sahibi olma, fiziksel uygunluk için ve diğer nedenler gibi 8 başlıkta toplamış ve spora katılım motivasyon ölçeğini geliştirdiler (Oyar, Aşçı, Çelebi ve Mülazımoğlu, 2001). Kilo kaybetme, kendini dirençli hissetme gibi birden fazla nedenin bireylerin spora katılmalarında çok önemli bir yere sahip olduğunu öne süren Weinberg ve Gould (2015) motivasyonla ilgili yaş düzeyi, cinsiyet farklılıkları ve kültürel değişikliklere önem vererek, bunların yanında aile baskısı, bir şeyler yapma arzusu, beceri geliştirme gibi nedenlerinde çok önemli olduğunu belirtmişlerdir (Yılmaz, 2003).

Yan ve Cullagh (2004), hem Çinli hem de Amerikalı çocuklar ve aileleri üzerinde yaptığı çalışmada, Çinli ailelerin sağlıklı yaşam için çocuklarını spora yönlendirirken, Amerikalı aileler ise çocuklarını daha çok bireysel rekabet ya da takım sporlarını yönlendirmiş ve Amerikalı çocuklarda daha çok rekabet için spora yönlendirilmişler. Buradan da anlaşıyor ki kültürel farklarda spora katılımında etkin rol sahibidir.

Weinberg ve Gould (2015) yaptıkları çalışmada genç sporcularının aralarında ki cinsiyet farklarının motivasyon üzerinde etkili olduğunu savunmuşlar. Ryan, Frederick, Lipes, Rubio, ve Sheldon (1997), tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise kız çocuklarının erkeklere oranla eğlence olarak ve arkadaşlık olarak spora katılmaya daha çok önem vermişlerdir.

Yapılan birçok çalışma da spora katılım motivasyonlarının birden çok sebebi olduğu bilinmektedir. Eğitimin önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spora katılımın güdülenmesi farklı boyutlarda olduğundan burada antrenörlere, öğretmenlere ve sporculara büyük görevler düşmektedir. Gençleri spor yapmaya iten sebepler araştırılmalı ve tespit edilmelidir (Aslan ve Altay, 2009).

2. 1. 4. 6. Sportif Faaliyetlere Katılımı Etkileyen Faktörler

Her birey birbirinden farklı yapıya sahip olduğu için bireylerde spora katılımı etkileyen faktörlerde farklılık göstermektedir. Bu aşamada kısaca aile, zihinsel umut,

bireyin kendini gerçekleştirme, psikolojik beklenti, kitle iletişim araçlarının rolü, bireyin arkadaş çevresi, bireyin sağlıklı olma beklentisi, hareket etme ihtiyacı, mücadele, bireyin okul çevresi ve gibi özelliklerle ilişkileri değerlendirilmektedir.

2. 1. 4. 6. 1. Aile

Bireylerin kişiliğinin oluşmasında ki en önemli mihenk taşı ailedir. Bireyler aile ortamı içerisinde sosyal bir olguya sahip olurlar. Kişilik yapısının oluşması ve olgunlaşmasında aile yapısı çok önemli bir yerdedir. Aile bireyleri farkında olmadan çocuklarına aslında rol model olmaktadır (Zel, 2001).

Ailelerin yaşam tarzları ve kültürleri onların çocuklarının sportif aktivitelere katılımı etkilemekle beraber hangi spor türüne katılacağını da etkilemektedir. Spor toplumsal bir olgu olduğundan dolayı ailenin burada sosyo-ekonomik düzeyine bağlı olarak hem yaygınlaşıp hem de gelişim göstermektedir. Tabi ailede maddi anlamda sıkıntılar meydana geldiğinde bu da aile bireyleri içinde yer alan çocukların spora katılımlarında çeşitli sıkıntılar yaşamasına sebep oluyor (Koç, 1994).

Aile kurumu sosyal öğrenmede çok önemli bir yere sahiptir bu da çocuklarının spora katılımını etkilemektedir. Bu durumda eğer aileler çocuklarının sportif aktivitelere katılmasını desteklerseler ve onları cesaret verirseler spora katılım için çok büyük adım atmış olup ve bu konuda son derece etkili olurlar (Kılıcıgil, 1998).

2. 1. 4. 6. 2. Zihinsel Umut

Beceri sporda doğrudan değil, sonradan kazanılır. Becerileri öğrenmede bireyin zihni ve fiziksel düzeyi aynı anda beraber hareket etmelidir.

Spor yapan genç yaşta ki bireyler ya da daha küçük yaşta ki bireyler bu olayı gerçekleştirirken diğer spor yapan bireylerle kendilerini mukayese ederler ve bununla beraber kendilerine özgü teknik ve taktik belirlerler. Bu yolla bireyler zihinde belli bir birikim elde ederler. Bu sayede bireyler kendi yaşam ve amaçlarına uygun hareket etme becerisi kazanırlar (Hazar, 2000).

2. 1. 4. 6. 3. Bireyin Kendini Gerçekleştirme

Bireyler spor yaparken kişilik özelliklerini daha iyi seviyeye ulaştırmak için kendine serbest bir yer edinmek ister. Çünkü sporcular bu sayede kendini bulur yani gerçekleştirir. Burada antrenör önemli rol oynar, bireyi baskı altında tutarsa kişi istediğini yapamaz, fakat ona fırsat verir ve onu motive ederse kişi kendini gerçekleştirme konusunda üst seviyelere ulaşır (İkizler, 1991).

2. 1. 4. 6. 4. Psikolojik Beklenti

Spor yapmanın bireylere kazandırdığı dayanıklılık, güç, kuvvet ve zinde olma gibi faydaları olduğu gibi psikolojik faydaları da bir hayli fazladır. Spor yapmak bireylerin kaygı seviyesini ve stres seviyesini düşürdüğü yapılan psikolojik çalışmalarda görülmektedir. Yaşadığımız toplumda stresle sürekli karşı karşıyayız. Bu yüzden spor yapmak stresi azaltacağından bireyler psikolojik olarak daha rahat durumda olacaklar. Sporda bireyler rutin yaşamlarından uzaklaşıp rahatlama hissi, kendini mutlu ve huzurlu hissetmiş olacaklardır (Başer, 1998).

2. 1. 4. 6. 5. Kitle İletişim Araçlarının Rolü

Kitle iletişim araçları spor olaylarını insanlara aktarmada çok önemli bir yere sahiptir. Bu sayede üst düzey sporcuları ekran karşısında gören genç sporcular onları rol model alma yolunda ilerlemektedirler (Erdemli, 1996).

Kitle iletişim araçları aynı zamanda spor ile ilgili eğitici ve spora sevk edici rolleri de üstlenirler. Bununla beraber okul dışı gençleri ve ev kadınları olmak üzere bu tarz bireyleri spora yönlendirme de önemli bir yere sahiptir (Erkal, ve Ayan, 1998).

2. 1. 4. 6. 6. Bireyin Arkadaş Çevresi

Bireylerin sosyal ilişkilerinde arkadaş çevresi önemli bir yere sahiptir. Bireyin bu arkadaş gurupları toplumda yararlı faaliyet gösteren bir gurup ya da olumsuz özelliklere sahip bir gurup olabilmektedir. Bu guruplar bireyi etkilemede önem arz ederler (Özerkan, 2004).

2. 1. 4. 6. 7. Bireyin Sağlıklı Olma Beklentisi

Yaşadığımız çağda insanlar trafik problemi, gürültü, çarpık yapılan kentleşme gibi durumların yanında ekonomik ve kültürel problemler gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum kişileri psikolojik yönden kötü duruma itmektedir (Zorba, 2006).

Kaygı insanlarda dolaşım sistemi gibi birçok problemi beraberinde getirir. Spor bireyleri bu olumsuzluklardan uzak tutup onları sağlıklı birey olma yolunda ve yaşamlarını daha iyi sürdürmelerine yardımcı olur (Koç, 2005).

2. 1. 4. 6. 8. Hareket Etme İhtiyacı ve Mücadele

Bireylerin hareketsiz yaşamları ya da hareket etme kısıtlılığının olması sonucu bireylerde performans yönünden bir düşüş oluşturmaktadır. Bu bireyler daha fazla

saldırgan ya da aniden daha fazla hareket etme ihtiyacı gibi olumsuz durumlarla karşı karşıya kalmaktadır (Koç, 2005).

Okullarda verilen beden eğitimi dersleri gençlerin hem fiziki hem de dengeli bir yaşam sürmeleri için önemlidir. Bunu yanında bireyler spor yaparken birbirlerine üstünlük sağlamak için mücadele içinde olurlar. Mücadele, bireyin kendini başkalarıyla karşılaştırma ya da kendi yeteneklerinin farkına varma gibi ihtiyaçlardan ortaya çıkar (Balcioglu, 2003).

2. 1. 4. 6. 9. Bireyin Okul Çevresi

Bireyin okul çevresi, aile çevresinden sonra önemli bir yere sahiptir. Okulda bireyleri spora yönlendiren beden eğitimi öğretmenlerimizin önemi çok büyüktür (Kılıcigil, 1998).

Genç ya da daha küçük yaşta ki bireyler gelişim çağlarının önemli bir kısmını da okullarda gerçekleştirirken burada spor yaparak gelişim çağlarının daha sağlıklı, daha mutlu geçirebilirler. Bu da onları daha iyi alışkanlıklara sahip bireyler yapar (Karasüleymanoğlu, 1989).

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

2. 2. 1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Okuzono, Fujiwara, Gero, Shiba, ve Kawachi (2018) tarafından Japonya'da 8-14 yaşları arasında okul çağındaki çocuklar üzerinde bir çalışma yapmışlar. Yapılan bu çalışmada 4. ve 6. sınıfa gidenlerin arasında maddi yoksunluğa rastlanmış olanlarda sadece 4.sınıfa gidenlerin öznel iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Yapılan bu çalışmada maddi durumları kötü olanların öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır.

Lee, Park ve Yoo (2016), ergenlik döneminden genç ergenliğe geçişe kadar spora katılımın incelenmesi adlı çalışmayı Amerika'daki 134 ilköğretim ve ortaöğretim üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmada aile desteğinin spora katılım üzerinde anlamlı etkileri olduğu tespit edilmiştir. Aile desteğinin olmadığı bireylerin spora yönlendirme olmadığı ya da bireylerin bazılarının kendi istekleriyle yönlendirildiklerine rastlanmıştır.

Drake ve diğerleri (2013) tarafından yürütülen çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyet bakımından spora katılımı incelendi 1244 ortaöğretim öğrencisine uygulama yapıldı. Uygulama birinci ve ikinci aşama olmak üzere iki plandan gerçekleşti. Yapılan çalışma anketleri telefon üzerinden yapıldı. Birinci aşamada öğrencilere popüler olan spor branşları arasından tercihler soruldu ve erkek öğrenciler kadınlara oranla daha fazla spora katılım olduğu gözlemlendi. İkinci aşamada ise herhangi bir sınırlama getirilmedi ve

isteyen istediği branşı seçebilir üzerine yapıldı, burada ise kadın öğrenciler erkeklere oranla daha fazla spora katılım olduğu gözlemlendi. Buradan okulda sportif faaliyetlerin ne kadar fazla olursa kadın katılımcıların erkeklere oranla artacağı ne kadar az olursa azalacağı konusu üzerinde çalışma elde edilmiştir.

203 yoksul çocuk üzerinde yapılan çalışmada stresle başa çıkabilme, öznel iyi olma ve benlik kavramı gibi kıstaslar üzerinde durulmuştur. Sumargo ve Novalia (2018) sosyo-ekonomik durumun bu çalışmada sosyal duygusal sağlığa doğrudan etken olduğu gözlemlenmiş olup öznel iyi oluş üzerine dolaylı olarak etkili olmuştur. Yapılan çalışma da 12-17 yaş arası yoksul çocukların ailelerinin sosyo-ekonomik durumları ne kadar iyi olursa çocukların sosyal ve duygusal sağlık refahında o kadar artış olacaktır. Bu yüzden doğrudan etkilediği söylenir. Sosyal refahı artan bireylerin, sosyal duygusal sağlık derecesi de artacağından öznel iyi oluş üzerinde artan bir etki yaratacaktır, bu da dolaylı yönden etki sağlayacaktır.

Parkı, Parkı, Shin, Li, Rolfe, Yoo, ve Dittmore (2016) 15-18 yaş arası öğrenciler üzerinde yürüttükleri çalışmada spora katılımın, özdenetimin aracılık ettiği internet bağımlılığı üzerinde anlamlı etkisi olduğu kanıtlamıştır. İnternet bağımlılığı üzerinde yapılan çalışmada spora katılan bireylerin internet bağımlılığını tedavi programlarında ve diğer bağımlılıklarda spora ihtiyacın olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca spora katılım çeşitli psikolojik ve fiziksel faydalara da sahip olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda sporun benimsenmesi çeşitli psikolojik sorunların tedavisinde etkili olacağı yapılan çalışmalarda doğrulanmaktadır.

2. 2. 2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Kocabaş (2019) tarafından 8. Sınıf öğrencilerinin okul yaşam kalitesi ve öznel iyi oluş üzerine yapılan çalışmada 268 kadın, 319 erkek olmak üzere 587 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Yapılan bu çalışmada demografik bilgilere göre yaşam kalitesinde anlamlı sonuca rastlanmamış olup, öznel iyi oluş üzerinde anlamlı farklara rastlanmıştır. Okulda devamlılığı yüksek olan öğrencilerin yaşam kalitesi ve öznel iyi oluşları yüksek düzeyde olumlu sonuçlar verdiği gözlenmiştir.

Kiper (2004) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin spora katılımları yaş cinsiyete göre karşılaştırılmıştır. Uygulamada kadın ve erkek öğrencilerin spora katılmalarında ki en önemli sebepler becerilerini geliştirme, branşında başarılı olma ve formunu korumak gibi etkenler olduğu yapılan çalışma sonucunda elde edilmiştir.

Hazar (2004) tarafından 582 Anadolu lisesi öğrencisi üzerinde yapılan oyun ve internet bağımlılığın spora katılım düzeyi ile ilgili çalışmanın sonucunda spora katılanların katılmayanlara göre akademik başarılarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunu etkileyen

sebeplerden en önemlisi spor lisans yılı olmuştur. Spor lisans yılı daha eski olanların internet bağımlılığı ve oyun bağımlılığı daha yüksek çıkmıştır.

Dost (2004) tarafından 700 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin öznel iyi oluş düzeylerinin bazı değişkenler tarafından incelenmesidir. Çalışmada akademik olarak başarılı olan öğrencilerin, başarısız olanlara göre öznel iyi oluşlarının anlamlı olduğu, ekonomik durumu orta-üstü olanların ekonomik durumu alt olanlara göre lehine olduğu, fiziksel görünüşünden memnun olan ile olmayanın arasında memnun olanın öznel iyi oluşun anlamlı olduğu yapılan çalışmada saptanmıştır. Ancak cinsiyetin ve fiziksel sağlığın öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tunç (2015) tarafından 600 üniversite öğrencisinin katıldığı öznel iyi oluş ve sosyal kaygı seviyelerine sportif aktivite yapmanın etkisi adlı çalışmada, spor yapan kadın ve erkeklerin, spor yapmayanlara göre öznel iyi oluş seviyeleri anlamlıdır. Bunun yanı sıra annesi ilköğretim mezunu olup spor yapmayanların sosyal kaygı puanlarının düşük olduğu gözlemlenmiş olup, öznel iyi oluş puanları yüksek bulunmuştur. Babası ilköğretim mezunu olup spor yapan üniversite öğrencilerinin hem öznel iyi oluş, hem de sosyal kaygı seviyeleri düşüktür. Yapılan çalışma sonucunda üniversitede okuyan öğrencilerin spor yapmaları onların sosyal kaygı ve öznel iyi oluş seviyelerine olumlu katkısı olduğu görülmüştür.

Küçük (2012) tarafından ortaöğretim öğrencileri üzerinde yapılan spora katılan ve kişilik özelliklerinin ilişkisi adlı 204 kişi üzerinde yapılan çalışmada ekonomik durumu iyi olanlar, kötü olanlara oranla kişilik puanları yüksek çıkmıştır. Ailenin gelir düzeyleri arttıkça spora katılımları o yönde artmaktadır. Beden eğitimi derslerine katılan öğrencilerin kişilik puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğuna rastlanmıştır.

Mallı (2018) tarafından 1004 ortaöğretim öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada, ortaöğretim de okuyan öğrencilerin spora katılıp katılmamalarının öznel iyi oluş üzerine etkisinin olup olmadığını anlamak için çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmada okul sporlarına katılmayan öğrencilerin sınıf seviyesi arttıkça öznel iyi oluş seviyelerinin azaldığı bunun yanında okul sporlarına katılan öğrenciler için ise tam tersi öznel iyi oluş seviyelerinin arttığı sonucuna varılmıştır. Araştırma okul sporlarına katılan öğrencilerin öznel iyi oluş seviyelerinde olumlu yönde artış görüldüğünden ötürü, spor yapmanın gençleri daha fazla mutlu edeceği görüşüne varılmıştır.

Günel (2018) tarafından Türkiye’de 11-16 yaş arası 1000 kişi üzerinde yapılan çalışmada gençlerin ve çocukların spora katılmada karşılaştıkları engellerle ilişkisine bakılmıştır. Çocukların ve gençlerin spora katılımlarında ki en önemli etkenin beden eğitimi öğretmenlerinin katkısı olduğudur. Kendi istemleriyle spor yaparak daha sağlıklı ve daha formda kalmak için sporu tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Spora zaman ayırmayanlar ise derslerin yoğunluğundan bahsetmişlerdir. Bunun yanında düzenli olarak spor

yapanlarda psikolojik olarak olumlu yönde gelişim gösterdiği sonuçlarına varılmıştır. Bunlar kişilik ve benlik saygısı gibi. Tabi ailelerinden en az bir kişinin spor geçmişi olmasının çocukların ve gençlerin spora katılımında olumlu etkisi olduğu gözlemlenmiştir.

3. YÖNTEM

Araştırmanın yöntem başlığı altında; araştırmanın modeli, araştırma grubu, verilerin toplanması, araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmektedir.

3. 1. Araştırmanın Modeli

Bilimsel olarak yürütülen çalışmalar için araştırmanın hangi model kullanılarak yürütüleceği oldukça önemli bir kriterdir. Araştırmanın amacı, araştırmanın problem durumları, kullanılacak veri toplama araçları ve araştırma sürecinin tasarlanmasında modelin net bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir (McMillan ve Schumacher, 2006). Ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, betimsel araştırmalar başlığı altında yer alan tarama ya da diğer bir deyişle survey modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli, var olan durumu tespit etmek amacıyla kullanılan bir araştırma yöntemidir. İlgili yöntem içerisinde araştırma ortamına müdahale edilmeden geniş bir kitlenin belirlenmek istenen alan ile ilgili durumu belirlenmeye çalışılır (Çepni, 2018). Araştırma kapsamında da öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonları arasındaki ilişkinin değerlendirilecek olması nedeniyle tarama yönteminin uygun olduğu görülmüştür.

Bilimsel olarak yürütülen araştırmalarda etik kavramına bağlı olarak, araştırmacı tarafından lisansüstü eğitimin yürütülmekte olduğu kurumdan etik kurul onayı alınmış ve araştırma kapsamında verileri toplayacak oldukları kurumlara gönderilmiştir. Araştırmacının araştırmayı etik kurallara bağlı olarak yürütebilmesi amacıyla lisansüstü eğitimi yürütülmekte olduğu kurumdan almış olduğu etik kurul onay belgesi araştırmanın “Ekler” başlığı altında sunulmuştur.

3. 2. Araştırma Grubu

Araştırma Trabzon il merkezi ve Akçaabat ilçesinde yer alan ortaöğretimlerde 2018 – 2019 eğitim öğretim döneminde öğrenim görmekte olan toplam 515 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Öğrencilerin seçiminde araştırmaya katılma istek ve gönüllülük kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca araştırma grubunun seçiminde araştırmanın uygulanabilirlik, yürütülebilirlik ve evreni temsil etme kriterleri de göz önüne alınmıştır.

Toplam 580 ortaöğretim öğrencisi üzerinde yürütülen araştırmada, elde edilen veriler içerisinde hatalı ya da eksik kodlamalar yer almasına bağlı olarak 65 tanesi değerlendirme kapsamında bırakılmıştır. Araştırma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Grubuna Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Kategori	Frekans	Yüzde
Yaş	13 - 14	22	4,27
	15 - 16	305	59,22
	17 ve Üzeri	188	36,50
Cinsiyet	Kadın	214	41,55
	Erkek	301	58,44
Okul Türü	Spor Lisesi	229	44,46
	Anadolu Lisesi	286	55,53
Sınıf Seviyesi	9. Sınıf	206	40,00
	10. Sınıf	95	18,44
	11. Sınıf	165	32,03
	12. Sınıf	49	9,51
Anne Eğitim Durumu	İlköğretim	190	36,89
	Ortaöğretim	251	48,73
	Lisans	62	12,03
	Lisansüstü	12	2,33
Baba Eğitim Durumu	İlköğretim	102	19,80
	Ortaöğretim	289	56,11
	Lisans	89	17,28
	Lisansüstü	35	6,79

3. 3. Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından lisansüstü eğitimin yürütülmekte olduğu kurumdan etik kurul onayı alınmasından sonra araştırma kapsamında verilerin toplanacak olduğu kurumlara gönderilmesi sağlanmıştır. Kurum yetkilileri ile görüşmeler sağlanarak eğitim öğretim sürecini aksatmayacak şekilde veri toplama araçları ile verilerin toplanması konusunda mutabakata varılmıştır. Yaklaşık olarak 25-30 dakika içerisinde araştırma grubunda yer alan öğrenciler tarafından gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtacak şekilde veri toplama araçlarını doldurmaları sağlanmıştır.

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, 'Kişisel Bilgi Formu', 'Öznel İyi Oluş Ölçeği' ve 'Spora Katılım Motivasyonu Envanteri' kullanılarak veriler toplanmıştır. Kullanılan her bir veri toplama aracına ait bilgiler aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

3. 3. 1. 1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma konusunun bağımsız değişkenleri oluşturan demografik özellikleri ortaya çıkarabilmek ve araştırma grubunun sahip olduğu özellikleri tanımlayabilmek amacıyla uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından Kişisel Bilgi Formu oluşturulmuştur. Oluşturulan kişisel bilgi formunda yaş, cinsiyet, okul türü, sınıf seviyesi, ailenin gelir düzeyi, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, sportif aktiviteye katılım, kardeş sayısı, düzenli spor yapma, spor yapma düzeyi, spor yaşı ve spor türü gibi demografik özelliklere ait bilgilere yer verilmiştir. 13 sorudan meydana gelen kişisel bilgi formu araştırmanın "Ekler" başlığı altında sunulmuştur.

3. 3. 1. 2. Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİÖÖ)

Ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını belirlemek amacıyla araştırmada Tuzgöl-Dost (2004) tarafından geliştirilmiş ve Özen (2005) tarafından ortaöğretim öğrencilerine uyarlanmış olan 'Öznel İyi Oluş Ölçeği' kullanılmıştır.

Toplam 37 sorudan meydana gelen ve herhangi bir alt boyutu bulunmayan öznel iyi oluş ölçeği "Tamamen uygun" ifadesinden "hiç uygun değil" ifadesine kadar kategorilendirilmiş 5'li likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin toplam 22 maddesi olumlu durum ifade ederken 15 maddesi (1., 3., 5., 9., 12., 16., 17., 20., 22., 25., 28., 30., 31., 33. ve 36. maddeler) ise olumsuz durum ifade etmektedir. Dolayısıyla da 22 madde için 1'den 5'e doğru bir puanlama sistemi yürütülürken 15 madde için 5'ten 1'e doğru bir puanlama sistemi yürütülmüştür. Bu bağlamda araştırmaya katılan her bir bireyin ilgili ölçekten alabilecek olduğu minimum puan 37 iken maksimum puan ise 185 olarak belirlenmiştir. İlgili ölçeğin geçerlik ve güvenirlik kriterlerine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde;

Tuzgöl-Dost (2004) tarafından yürütülen araştırmada geçerlik için Cronbach's Alfa değerine bakılmış ve 0,93 olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik için ise test-tekrar test yöntemi tercih edilmiş ve güvenirlik kat sayısı 0,86 olarak hesaplanmıştır. Araştırma grubunun farklılaşmasına bağlı olarak ölçeğin geçerliliğinin ve güvenirliğinin yeniden değerlendirilmesi gerekliliği göz önüne alınarak; araştırmanın geçerliği için araştırma grubu ile benzer özelliğe sahip 45 öğrenci üzerinde ölçek uygulanmış Cronbach's Alfa değeri 0,84 olarak hesaplanırken güvenirliği için ise iki hafta ara ile ölçek tekrar

uygulanmış ve korelasyonu 0,77 olarak hesaplanmıştır. İlgili form araştırmanın “Ekler” başlığı altında sunulmuştur.

3. 3. 1. 3. Spora Katılım Motivasyonu Envanteri (SKME)

Ortaöğretim öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarını belirlemek amacıyla araştırmada Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilmiş ve Oyar, Aşçı, Çelebi ve Mülazımoğlu (2001) tarafından Türkçe 'ye uyarlanmış olan 'Spora Katılım Motivasyonu Envanteri' kullanılmıştır.

Toplam 30 maddeden ve başarı, fiziksel uygunluk, takım üyeliği, arkadaş, eğlence, yarışma, beceri gelişimi ve aktif olma gibi 8 alt boyuttan meydana gelen spora katılım motivasyon envanteri “Çok önemli”, “Az önemli” ve “Hiç önemli değil” ifadeleri ile kategorilendirilmiş 3'lü bir yapıya sahiptir. Başarı alt boyutu 5, fiziksel uygunluk alt boyutu 5, takım üyeliği alt boyutu 4, arkadaş alt boyutu 3, eğlence alt boyutu 4, yarışma alt boyutu 3, beceri gelişimi alt boyutu 3 ve aktif olma alt boyutu 3 maddene meydana gelmektedir.

Araştırmaya katılan her bir bireyin envanterden elde edecek olduğu düşük puan spora katılım motivasyonunun önemli olduğunu, yüksek puan ise spora katılım motivasyonunun önemsiz olduğunu göstermektedir. İlgili envanterin geçerlik ve güvenirlik kriterlerine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde;

Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından yürütülen araştırmada geçerlik için Cronbach's Alfa değerine bakılmış ve 0,78 ile 0,30 arasında değişim olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik için ise test-tekrar test yöntemi tercih edilmiş ve güvenirlik kat sayısı 0,68 olarak hesaplanmıştır. Araştırma grubunun farklılaşmasına bağlı olarak envanterin geçerliliğinin ve güvenirliğinin yeniden değerlendirilmesi gerekliliği göz önüne alınarak; araştırmanın geçerliği için araştırma grubu ile benzer özelliğe sahip 45 öğrenci üzerinde envanter uygulanmış Cronbach's Alfa değeri 0,68 ile 0,44 arasında olduğu hesaplanırken güvenirliği için ise iki hafta ara ile envanter tekrar uygulanmış ve korelasyonu 0,63 olarak hesaplanmıştır. İlgili form araştırmanın “Ekler” başlığı altında sunulmuştur.

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

2018 – 2019 eğitim öğretim döneminde Trabzon il merkezinde yer alan ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrenciler üzerinde yürütülen araştırmada, verilerin toplanacak olduğu kurum yetkilileri ile görüşmeler sağlanarak eğitim öğretim sürecini aksatmayacak şekilde veri toplama araçları ile verilerin toplanması konusunda mutabakata varılmıştır. Yaklaşık olarak 25 – 30 dakika içerisinde araştırma grubunda yer alan öğrenciler tarafından gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtacak şekilde veri toplama

araçlarını doldurmaları sağlanmıştır. Toplam 580 ortaöğretim öğrencisi üzerinde yürütülen araştırmada, elde edilen veriler içerisinde hatalı ya da eksik kodlamalar yer almasına bağlı olarak 65 tanesi değerlendirme kapsamında bırakılmış ve süreç 515 öğrenci üzerine yürütülmüştür.

3. 4. Verilerin Analizi

Kişisel bilgi formu, öznel iyi oluş ölçeği ve spora katılım motivasyon envanterinden elde edilen veriler, SPSS 25.0 paket programında analiz edilmek üzere bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analiz sürecinde takip edilen adımlar şu şekilde ilerlemiştir:

- Öncelikli olarak araştırma grubunun form üzerine yazmış olduğu veriler sayı değerleri haline getirilerek ilgi program üzerinde kodlanmıştır. Kodlamalar yapılırken olumluluk ya da olumsuzluk durumu göz önüne alınarak verilerin ölçme aracına uygun bir şekilde girilmesi hususuna dikkat edilmiştir.

- Verilerin işlenmesi sürecinden sonra öncelikle her bir demografik özelliğe yönelik olarak betimsel istatistiki verileri alınmıştır. Betimsel istatistiki veriler içerisinde sayı, ortalama, standart sapma ve standart hata değerlerine yer verilmiştir.

- Demografik özellik iki alt boyuta ayrılmış ise arada ilişkiyi keşfetmek adına t-testi, ikiden fazla sayıda alt boyuta ayrılmış ise arada ilişkiyi keşfetmek adına tek yönlü varyans analiz yöntemi olan ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonucunda anlamlı farklılık oluşması durumunda varyansların homojenlik durumuna bakılmış ve buradan elde edilen verilere bağlı olarak anlamlı farklılığın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek adına Scheffe testi uygulanmıştır.

Yürütülen tüm analiz işlemlerinde anlamlılık değeri olarak .05 kabul edilmiştir. Araştırma grubundan veri toplama araçları ile elde edilen veriler amaç ve problem durumlarına bağlı olarak bulgular başlılığı altında tablolar halinde detaylı bir biçimde sunulmuştur.

4. BULGULAR

Ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelenmesi amacıyla yürütülen araştırma kapsamında kullanılan veri toplama aracından elde edilen bulgular aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

Araştırmada yer alan ortaokul öğrencilerine ilişkin bulgular Tablo 2’de özetlenmiştir. Tablo 2 özetlendiğinde Spor Lisesinde toplam 229, Anadolu Lisesinde toplam 286 öğrenci katıldığı görülmektedir. Ortaöğretimde 13-14 yaş arasında 22 (% 4,3), 15-16 yaş arasında 305 (% 59,2), 17+ yaş arasında 188 (%36,5) öğrenci; kadın 214 (% 41,5), erkek 301 (%58,5) öğrenci; spor lisesi 229 (% 44,5), anadolu lisesi 286 (% 55,5) öğrenci; 9. sınıf 205 (% 40), 10. sınıf (% 18,5), 11. sınıf (% 32), 12. sınıf (% 9,5) öğrenci; gelir düzeyi çok kötü 3 (%0,6), kötü 28 (% 5,4), orta 281 (% 54,6), iyi 190 (% 36), çok iyi 13 (% 2,6) öğrenci; anne eğitim düzeyi; ilköğretim 190 (% 36,9), ortaöğretim 251 (% 48,8), lisans 62 (%12), lisansüstü 12 (% 2,3) öğrenci; baba eğitim düzeyi; ilköğretim 102 (% 19,8), ortaöğretim 289 (%56,11), lisans 89 (%17,3), lisansüstü 35 (%6,8) öğrenci; sportif aktiviteye katılım; evet 237 (% 46), hayır 278 (% 54) öğrenci; 1-2 kardeş sayısı 252 (% 49), 3-4 kardeş sayısı 238 (% 46), 5+ kardeş sayısı 25 (% 5) öğrenci; düzenli olarak spor yapan; evet 299 (% 58), hayır 216 (%42) öğrenci; milli 25 (%4,9), profesyonel 22 (% 4,3), amatör 240 (% 47), boş zaman 238 (% 44) öğrenci; spor yaşı 1-2 yıl 202 (% 36,9), 3-4 yıl 117 (% 22,8), 5+ 196 (% 38,1) öğrenci; spor türüne göre takım 190 (% 36,9), bireysel spor 251 (% 48,7), spor yapmıyorum 62 (% 12) öğrenci olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Demografik Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

	N	%
Yaş	13-14: 22	4,3
	15-16: 305	59,2
	17+: 188	36,5
Cinsiyet	Kadın: 214	41,5
	Erkek: 301	58,5
Okul Türü	Spor L.: 229	44,5
	Anadolu L.: 286	55,5
Sınıf Seviyesi	9.Sınıf: 206	40
	10.Sınıf: 95	18,5
	11.Sınıf: 165	32
	12.Sınıf: 49	9,5
	Çok Kötü: 3	0,6
Gelir Düzeyi	Kötü: 28	5,4
	Orta: 281	54,6
	İyi: 190	36
	Çok İyi: 13	2,6
	İlköğretim: 190	36,9
Anne E. Düzeyi	Ortaöğretim: 251	48,8
	Lisans: 62	12
	Lisansüstü: 12	2,3
Baba E. Düzeyi	İlköğretim: 102	19,8
	Ortaöğretim: 289	56,11
	Lisans: 89	17,3
	Lisansüstü: 35	6,8
Sportif Aktivite	Evet: 237	46
	Hayır: 278	54
Kardeş Sayısı	1-2: 252	49
	3-4: 238	46
	5 +: 25	5
Düzenli Spor	Evet: 299	58
	Hayır: 216	42
Spor Yapma Düzeyi	Milli: 25	4,9
	Profesyonel: 22	4,3
	Amatör: 240	47
	Boş Zaman: 228	44
Spor Yaşı	1-2: 202	36,9
	3-4: 117	22,8
	5+: 196	38,1
Spor Türü	Takım: 190	36,9
	Bireysel Spor: 251	48,7
	S. Yapmıyorum: 62	12

4. 1. Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelenmesi amacıyla yürütülen araştırma kapsamında kullanılan öznel iyi oluş ölçeğinden ve spora katılım motivasyonu envanterinden elde edilen bulgular yaş, cinsiyet, okul türü, sınıf seviyesi, ailenin gelir düzeyi, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, sportif aktiviteye katılım, kardeş sayısı, düzenli spor yapma, spor yapma düzeyi, spor yaşı ve spor türü değişkenlerine göre analiz edilmiştir.

4. 1. 1. Yaş Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları yaşa göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin yaşlarına göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3. Yaş Kategorisine Göre ÖİÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖ		13-14	22	137,955	G. Arası: 12156,827 G.İç: 262397,860	2 512	11,860	0,000	17 + >> 15-16
		15-16	305	136,315					
		17 +	188	126,356					
SKME	Başarı / Statü	13-14	22	12,364	G. Arası: 25,22 G.İç: 1914,555	2 512	3,372	0,035	17 + >> 15-16
		15-16	305	13,059					
		17 +	188	12,654					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	13-14	22	12,909	G. Arası: 12,556 G.İç: 1558,64	2 512	2,062	0,128	YOK
		15-16	305	13,203					
		17 +	188	12,883					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	13-14	22	10,273	G. Arası: 13,685 G.İç: 3,983	2 512	3,983	0,036	17 + >> 15-16
		15-16	305	10,266					
		17 +	188	9,787					
	Arkadaş	13-14	22	7,045	G. Arası: 6,561 G.İç: 957,004	2 512	1,755	0,174	YOK
		15-16	305	7,374					
		17 +	188	7,543					
	Eğlence	13-14	22	11,091	G. Arası: 31,344 G.İç: 1005,161	2 512	7,983	0,001	17 + >> 15-16
		15-16	305	10,964					
		17 +	188	10,463					
	Yarışma	13-14	22	7,818	G. Arası: 28,197 G.İç: 936,747	2 512	7,706	0,000	17 + >> 15-16
		15-16	305	8,030					
		17 +	188	7,537					
	Beceri	13-14	22	7,909	G. Arası: 4,157 G.İç: 716,243	2 512	1,486	0,227	YOK
		15-16	305	8,266					
		17 +	188	8,128					
	Hareket / Aktif Olma	13-14	22	7,818	G. Arası: 14,932 G.İç: 970,089	2 512	3,94	0,020	17 + >> 15-16
		15-16	305	8,007					
		17 +	188	7,649					

Tablo 3 incelendiğinde, yaşlara göre oluşturulan 3 grubun ÖİÖÖ'nden almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın belirlenen p değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. SKME alt boyutlarına göre incelendiğinde, yaşlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. ($p=0,035<0,05$). Fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. ($p=0,128>0,05$). Takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=0<0,05$). Arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. ($p=0,174>0,05$). Eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. ($p=0<0,05$). Yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. ($p=0,001<0,05$). Beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. ($p=0,227>0,05$). Hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. ($p=0,02<0,05$).

4. 1. 2. Cinsiyet Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları cinsiyete göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin cinsiyetlerine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için T-testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4. Cinsiyet Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Ss	t	p
ÖİÖÖ		Kadın	214	132,402	22,642	-0,288	0,774
		Erkek	301	132,997	23,474		
SKME	Başarı / Statü	Kadın	214	12,575	1,931	-3,046	0,002
		Erkek	301	13,100	1,924		
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	Kadın	214	12,986	1,870	-0,961	0,337
		Erkek	301	13,136	1,657		
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	Kadın	214	9,551	2,246	-5,055	0,000
		Erkek	301	10,475	1,718		
	Arkadaş	Kadın	214	7,107	1,470	-4,345	0,000
		Erkek	301	7,645	1,248		
	Eğlence	Kadın	214	10,864	1,334	1,071	0,285
		Erkek	301	10,731	1,478		
	Yarışma	Kadın	214	7,575	1,489	-3,652	0,000
		Erkek	301	8,030	1,247		
	Beceri	Kadın	214	8,009	1,363	-2,961	0,003
		Erkek	301	8,336	1,018		
	Hareket / Aktif Olma	Kadın	214	7,715	1,410	-2,122	0,034
		Erkek	301	7,977	1,357		

Tablo 4 incelendiğinde, kızların ve erkeklerin ÖİÖÖ'den almış oldukları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığına karar verilmiştir ($p=0,774 > 0,05$). Cinsiyetlerine göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=0,002<0,05$). Fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,337>0,05$). Öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p=0,285>0,05$). Öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=0,003<0,05$). Öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların

ortalamları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=0,034<0,05$).

4. 1. 3. Okul Türü Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları okul türü kategorisine göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin okul türlerine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için T-testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5. Okul Türü Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Ss	t	p
ÖİÖÖ		Spor Lisesi	229	131,681	24,211	-0,939	0,348
		Anadolu Lisesi	286	133,605	22,198		
SKME	Başarı / Statü	Spor Lisesi	229	13,114	1,817	2,437	0,015
		Anadolu Lisesi	286	12,696	2,021		
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	Spor Lisesi	229	13,183	1,568	1,274	0,203
		Anadolu Lisesi	286	12,986	1,879		
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	Spor Lisesi	229	10,594	1,597	5,218	0,000
		Anadolu Lisesi	286	9,689	2,202		
	Arkadaş	Spor Lisesi	229	7,817	1,148	6,062	0
		Anadolu Lisesi	286	7,105	1,45		
	Eğlence	Spor Lisesi	229	10,59	1,477	-2,835	0,005
		Anadolu Lisesi	286	10,944	1,355		
	Yarışma	Spor Lisesi	229	8,035	1,147	2,898	0,004
		Anadolu Lisesi	286	7,685	1,51		
	Beceri	Spor Lisesi	229	8,432	0,946	4,044	0
		Anadolu Lisesi	286	8,014	1,316		
	Hareket / Aktif Olma	Spor Lisesi	229	8,022	1,346	2,266	0,024
		Anadolu Lisesi	286	7,745	1,405		

Tablo 5 incelendiğinde, spor lisesi öğrencileri ile anadolu lisesi öğrencilerinin ÖİÖÖ'den almış oldukları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığına karar verilmiştir ($p=0,348 > 0,05$). Okul türlerine göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,015<0,05$). Öğrencilerin fiziksel uygunluk alt

boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,203>0,05$). Öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,005<0,05$). Öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,004<0,05$). Öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,024<0,05$).

4. 1. 4. Sınıf Seviyesi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları sınıf seviyesine göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin sınıf seviyelerine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 6. Sınıf Seviyesi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		9.sınıf	206	79,199	G.Arası : 1745,118 G.İçi : 41393,181	3 511	7,181	0,000	9-11-12
		10.sınıf	95	78,895					
		11.sınıf	165	75,606					
		12.sınıf	49	81,000					
SKME	Başarı / Statü	9.sınıf	206	13,01	G.Arası : 55,764 G.İçi : 1884,011	3 511	5,042	0,002	9-11-12
		10.sınıf	95	13,084					
		11.sınıf	165	12,436					
		12.sınıf	49	13,449					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	9.sınıf	206	13,17	G.Arası : 15,65 G.İçi : 1555,546	3 511	1,714	0,163	YOK
		10.sınıf	95	13,189					
		11.sınıf	165	12,824					
		12.sınıf	49	13,286					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	9.sınıf	206	10,364	G.Arası : 113,645 G.İçi : 1953,066	3 511	9,911	0	9-11-12
		10.sınıf	95	10,158					
		11.sınıf	165	9,467					
		12.sınıf	49	10,918					
	Arkadaş	9.sınıf	206	7,286	G.Arası : 34,278 G.İçi : 929,287	3 511	6,283	0	12
		10.sınıf	95	7,358					
		11.sınıf	165	7,394					
		12.sınıf	49	8,204					
	Eğlence	9.sınıf	206	10,927	G.Arası : 21,34 G.İçi : 1015,165	3 511	3,581	0,014	12
		10.sınıf	95	11,011					
		11.sınıf	165	10,582					
		12.sınıf	49	10,449					
	Yarışma	9.sınıf	206	8,068	G.Arası : 26,873 G.İçi : 938,071	3 511	4,88	0,002	9
		10.sınıf	95	7,947					
		11.sınıf	165	7,57					
		12.sınıf	49	7,592					
	Beceri	9.sınıf	206	8,354	G.Arası : 38,2 G.İçi : 682,2	3 511	9,538	0	9-11-12
		10.sınıf	95	8,116					
		11.sınıf	165	7,885					
		12.sınıf	49	8,776					
	Hareket / Aktif Olma	9.sınıf	206	8,019	G.Arası : 46,606 G.İçi : 938,415	3 511	8,46	0	9-10-12
		10.sınıf	95	8,032					
		11.sınıf	165	7,448					
		12.sınıf	49	8,327					

Tablo 6 incelendiğinde, Sınıf seviyesine göre oluşturulan 4 grubun ÖİÖÖ'nden almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Ayrıca sınıf düzeylerine göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002<0,05$). Öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,163>0,05$). Öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,014<0,05$). Öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002<0,05$). Öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$).

4. 1. 5. Aile Gelir Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları aile gelir düzeyine göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin aile gelir düzeylerine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 7. Aile Gelir Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		Çok kötü	3	125,667	G.Arası : 5220,634 G.İçi : 269334,053	4 510	2,471	0,044	Orta - Kötü
		Kötü	28	125,036					
		Orta	281	131,028					
		İyi	190	136,237					
		Çok iyi	13	137,231					
SKME	Başarı / Statü	Çok kötü	3	10,667	G.Arası : 62,542 G.İçi : 1877,232	4 510	4,248	0,002	İyi - Orta
		Kötü	28	11,679					
		Orta	281	13,007					
		İyi	190	12,937					
		Çok iyi	13	12,462					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	Çok kötü	3	13	G.Arası : 31,785 G.İçi : 1539,411	4 510	2,633	0,034	Orta
		Kötü	28	12,071					
		Orta	281	13,16					
		İyi	190	13,116					
		Çok iyi	13	12,769					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	Çok kötü	3	9,667	G.Arası : 20,545 G.İçi : 2046,166	4 510	1,28	0,277	YOK
		Kötü	28	9,286					
		Orta	281	10,153					
		İyi	190	10,137					
		Çok iyi	13	9,923					
	Arkadaş	Çok kötü	3	6,333	G.Arası : 14,304 G.İçi : 949,261	4 510	1,921	0,106	YOK
		Kötü	28	7,107					
		Orta	281	7,456					
		İyi	190	7,484					
		Çok iyi	13	6,692					
	Eğlence	Çok kötü	3	11,667	G.Arası : 6,301 G.İçi : 1030,203	4 510	0,78	0,539	YOK
		Kötü	28	10,5					
		Orta	281	10,754					
		İyi	190	10,868					
		Çok iyi	13	10,692					
	Yarışma	Çok kötü	3	8,333	G.Arası : 3,063 G.İçi : 961,881	4 510	0,406	0,804	YOK
		Kötü	28	7,75					
		Orta	281	7,804					
		İyi	190	7,916					
		Çok iyi	13	7,615					
	Beceri	Çok kötü	3	6,667	G.Arası : 13,83 G.İçi : 706,57	4 510	2,496	0,042	İyi
		Kötü	28	7,786					
		Orta	281	8,228					
		İyi	190	8,263					
		Çok iyi	13	7,923					
	Hareket / Aktif Olma	Çok kötü	3	6,667	G.Arası : 47,682 G.İçi : 937,339	4 510	6,486	0	İyi - Orta
		Kötü	28	6,821					
		Orta	281	7,9					
		İyi	190	8,042					
		Çok iyi	13	7,154					

Tablo 7 incelendiğinde, Ailenin gelir seviyesine göre oluşturulan 5 grubun ÖİÖÖ'nden almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,044<0,05$). Aile gelir düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002<0,05$). Öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,034<0,05$). Öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,277>0,05$). Öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,106>0,05$). Öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,539>0,05$). Öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,804>0,05$). Öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$).

4. 1. 6. Anne Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları anne eğitim düzeyine göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 8. Anne Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		İlköğretim	190	132,579	G.Arası: 1428,238 G.İçi: 273126,449	3 511	0,891	0,446	YOK
		Ortaöğretim	251	133,829					
		Lisans	62	130,500					
		Lisansüstü	12	124,500					
SKME	Başarı / Statü	İlköğretim	190	12,632	G.Arası: 28,052 G.İçi: 1911,723	3 511	2,499	0,059	YOK
		Ortaöğretim	251	13,06					
		Lisans	62	13,065					
		Lisansüstü	12	12,167					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	İlköğretim	190	10,042	G.Arası: 4,221 G.İçi: 1566,975	3 511	0,459	0,711	YOK
		Ortaöğretim	251	10,092					
		Lisans	62	10,403					
		Lisansüstü	12	9,25					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	İlköğretim	190	10,364	G.Arası : 14,986 G.İçi : 2051,725	3 511	1,244	0,293	YOK
		Ortaöğretim	251	10,158					
		Lisans	62	9,467					
		Lisansüstü	12	10,918					
	Arkadaş	İlköğretim	190	7,316	G.Arası : 6,736 G.İçi : 956,83	3 511	1,199	0,31	YOK
		Ortaöğretim	251	7,454					
		Lisans	62	7,661					
		Lisansüstü	12	7,167					
	Eğlence	İlköğretim	190	11,667	G.Arası : 1,197 G.İçi : 1035,308	3 511	0,197	0,899	YOK
		Ortaöğretim	251	10,5					
		Lisans	62	10,754					
		Lisansüstü	12	10,868					
	Yarışma	İlköğretim	190	7,705	G.Arası : 12,088 G.İçi : 952,856	3 511	2,161	0,092	YOK
		Ortaöğretim	251	7,857					
		Lisans	62	8,21					
		Lisansüstü	12	7,75					
	Beceri	İlköğretim	190	8,279	G.Arası : 9,178 G.İçi : 711,222	3 511	2,198	0,087	YOK
		Ortaöğretim	251	8,139					
		Lisans	62	8,339					
		Lisansüstü	12	7,5					
	Hareket / Aktif Olma	İlköğretim	190	7,784	G.Arası : 15,036 G.İçi : 969,985	3 511	2,64	0,049	Lisans
		Ortaöğretim	251	7,936					
		Lisans	62	8,032					
		Lisansüstü	12	6,917					

Tablo 8 incelendiğinde, Annenin eğitim düzeyine göre oluşturulan 4 grubun ÖİÖÖ'den almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,446>0,05$). Bununla birlikte, anne eğitim durumuna göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,059>0,05$). Öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,711>0,05$). Öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,293>0,05$). Öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,31>0,05$). Öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,899>0,05$). Öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,092>0,05$). Öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,087>0,05$). Öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,049<0,05$).

4. 1. 7. Baba Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan “Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları baba eğitim düzeyine göre anlamlılık göstermekte midir?” sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 9. Baba Eğitim Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		İlköğretim	102	136,088	G.Arası : 2679,995 G.İçi : 271874,692	3 511	1,679	0,171	YOK
		Ortaöğretim	289	132,682					
		Lisans	89	131,663					
		Lisansüstü	35	126,343					
SKME	Başarı / Statü	İlköğretim	102	12,922	G.Arası : 19,706 G.İçi : 1920,068	3 511	1,748	0,156	YOK
		Ortaöğretim	289	13,014					
		Lisans	89	12,528					
		Lisansüstü	35	12,571					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	İlköğretim	102	13,314	G.Arası : 7,589 G.İçi : 1563,607	3 511	0,827	0,480	YOK
		Ortaöğretim	289	13,031					
		Lisans	89	12,978					
		Lisansüstü	35	12,971					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	İlköğretim	102	10,294	G.Arası : 39,37 G.İçi : 2027,341	3 511	3,308	0,02	Lisans
		Ortaöğretim	289	10,228					
		Lisans	89	9,64					
		Lisansüstü	35	9,514					
	Arkadaş	İlköğretim	102	7,422	G.Arası : 3,619 G.İçi : 959,946	3 511	0,642	0,588	YOK
		Ortaöğretim	289	7,446					
		Lisans	89	7,461					
		Lisansüstü	35	7,114					
	Eğlence	İlköğretim	102	10,833	G.Arası : 6,002 G.İçi : 1030,503	3 511	0,992	0,396	YOK
		Ortaöğretim	289	10,834					
		Lisans	89	10,551					
		Lisansüstü	35	10,857					
	Yarışma	İlköğretim	102	7,824	G.Arası : 3,452 G.İçi : 961,492	3 511	0,612	0,608	YOK
		Ortaöğretim	289	7,886					
		Lisans	89	7,674					
		Lisansüstü	35	7,943					
	Beceri	İlköğretim	102	8,343	G.Arası : 6,125 G.İçi : 714,275	3 511	1,461	0,224	YOK
		Ortaöğretim	289	8,211					
		Lisans	89	7,989					
		Lisansüstü	12	8,229					
	Hareket / Aktif Olma	İlköğretim	102	7,892	G.Arası : 7,335 G.İçi : 977,687	3 511	1,278	0,281	YOK
		Ortaöğretim	289	7,91					
		Lisans	89	7,876					
		Lisansüstü	35	7,429					

Tablo 9 incelendiğinde, Babanın eğitim düzeyine göre oluşturulan 4 grubun ÖİÖÖ'den almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,171>0,05$). Ayrıca baba eğitim durumuna göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,156>0,05$). Öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,48>0,05$). Öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,02<0,05$). Öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,588>0,05$). Öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,396>0,05$). Öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,608>0,05$). Öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,224>0,05$). Öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,281>0,05$).

4. 1. 8. Okulun Sportif Aktivitesine Katılım Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları okulun sportif aktivitesine katılıma göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin sportif aktiviteye katılımlarına göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için T-testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 10. Okulun Sportif Aktivitesine Katılım Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Ss	t	p
ÖİÖÖ		Evet	237	134,654	22,503	1,730	0,084
		Hayır	278	131,126	23,537		
SKME	Başarı / Statü	Evet	237	13,194	1,824	2,465	0,014
		Hayır	278	12,615	2,003		
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	Evet	237	13,468	1,494	1,3	0,194
		Hayır	278	12,737	1,877		
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	Evet	237	10,709	1,539	5,401	0,000
		Hayır	278	9,565	2,2		
	Arkadaş	Evet	237	7,717	1,269	6,219	0
		Hayır	278	7,169	1,403		
	Eğlence	Evet	237	10,983	1,321	-2,808	0,005
		Hayır	278	10,619	1,481		
	Yarışma	Evet	237	8,169	1,122	2,986	0,003
		Hayır	278	7,561	1,497		
	Beceri	Evet	237	8,439	0,908	4,189	0
		Hayır	278	7,996	1,345		
	Hareket / Aktif Olma	Evet	237	8,089	1,287	2,266	0,024
		Hayır	278	7,68	1,438		

Tablo 10 incelendiğinde, okulun sportif aktivitesine katılan öğrenciler ile katılmayan öğrencilerin ÖİÖÖ'den almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,084>0,05$). Ayrıca, sportif aktiviteye katılıma göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,014<0,05$). Öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,194>0,05$). Öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,000<0,05$). Öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,005<0,05$). Öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,003<0,05$). Öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak

anlamli olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamli olduğu belirlenmiştir ($p=0,024<0,05$).

4. 1. 9. Kardeş Sayısı Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan “Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları kardeş sayısına göre anlamlılık göstermekte midir?” sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin kardeş sayısına göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamli olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 11. Kardeş Sayısı Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		1-2	252	133,492	G. Arası: 520,390 G.İçi: 274034,297	2 512	0,486	0,615	YOK
		3-4	238	132,353					
		5 +	25	129,040					
SKME	Başarı / Statü	1-2	252	13,154	G. Arası: 36,509 G.İçi: 1903,266	2 512	4,911	0,008	3-4 > 1-2
		3-4	238	12,505					
		5 +	25	12,32					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	1-2	252	13,348	G. Arası: 63,728 G.İçi: 1507,468	2 512	10,822	0,000	3-4 > 1-2
		3-4	238	12,694					
		5 +	25	12,4					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	1-2	252	10,155	G. Arası: 29,089 G.İçi: 2037,622	2 512	3,655	0,027	3-4 > 1-2
		3-4	238	10,134					
		5 +	25	9,04					
	Arkadaş	1-2	252	7,317	G. Arası: 8,925 G.İçi: 954,64	2 512	2,393	0,092	YOK
		3-4	238	7,559					
		5 +	25	7,16					
	Eğlence	1-2	252	10,77	G. Arası: 2,337 G.İçi: 1034,168	2 512	0,578	0,561	YOK
		3-4	238	10,832					
		5 +	25	10,52					
	Yarışma	1-2	252	7,841	G. Arası: 14,334 G.İçi: 950,61	2 512	3,86	0,022	3-4 > 1-2
		3-4	238	7,916					
		5 +	25	7,12					
	Beceri	1-2	252	8,167	G. Arası: 25,583 G.İçi: 694,817	2 512	9,426	0	3-4 > 1-2
		3-4	238	8,332					
		5 +	25	7,28					
	Hareket / Aktif Olma	1-2	252	7,81	G. Arası: 14,608 G.İçi: 970,413	2 512	3,854	0,022	3-4
		3-4	238	7,996					
		5 +	25	7,24					

Tablo 11 incelendiğinde, yaşlara göre oluşturulan 3 grubun ÖİÖÖ'nden almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. , Kardeş sayısına göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,008<0,05$). Kardeş sayısına göre sınıflandırılan öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Kardeş

sayısına göre sınıflandırılan öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,027<0,05$). Kardeş sayısına göre sınıflandırılan öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,092>0,05$). Kardeş sayısına göre sınıflandırılan öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,561>0,05$). Kardeş sayısına göre sınıflandırılan öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,022<0,05$). Kardeş sayısına göre sınıflandırılan öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Kardeş sayısı 3-4 olan öğrencilerin ilgili alt boyuttan aldıkları ortalama puanları, kardeş sayısı 5 ve üzeri olan öğrencilerin aynı alt boyuttan aldıkları puanların ortalamasından istatistiksel olarak farklılaştığı hesaplanmıştır ($p=0,022<0,05$).

4. 1. 10. Düzenli Spor Yapma Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları düzenli spor yapmaya göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin düzenli spor yapmaya katılımlarına göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için T-testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 12. Düzenli Spor Yapma Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların T-testi Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Ss	t	p
ÖİÖÖ		Evet	299	135,214	21,673	2,867	0,004
		Hayır	216	129,338	24,614		
SKME	Başarı / Statü	Evet	299	13,154	1,865	3,406	0,001
		Hayır	216	12,505	1,988		
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	Evet	299	13,348	1,605	4,83	0
		Hayır	216	12,694	1,868		
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	Evet	299	10,602	1,7	6,726	0,000
		Hayır	216	9,384	2,177		
	Arkadaş	Evet	299	7,615	1,278	4,618	0
		Hayır	216	7,153	1,447		
	Eğlence	Evet	299	10,753	1,435	2,924	0,004
		Hayır	216	10,833	1,401		
	Yarışma	Evet	299	8,047	1,198	5,138	0
		Hayır	216	7,556	1,536		
	Beceri	Evet	299	8,388	1,008	4,298	0
		Hayır	216	7,94	1,351		
	Hareket / Aktif Olma	Evet	299	8,097	1,275	3,373	0,001
		Hayır	216	7,551	1,468		

Tablo 12 incelendiğinde, düzenli spor yapan öğrenciler ile yapmayan öğrencilerin ÖİÖÖ'den almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,004<0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,015<0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,203>0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,005<0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış

oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,004<0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Düzenli spor yapma durumlarına göre sınıflandırılan öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,024<0,05$).

4. 1. 11. Spor Yapma Düzeyi Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları spor yapma düzeyine göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin spor yapma düzeyine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 13. Spor Yapma Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		Milli	25	129,840	G.Arası : 4512,832 G.İçi : 270041,856	3 511	2,847	0,037	Profesyonel Boş Zaman Faaliyeti
		Profesyonel	22	146,500					
		Amatör	240	132,500					
		Boş Zaman	228	132,004					
SKME	Başarı / Statü	Milli	25	12,32	G.Arası 60,426 G.İçi : 1879,349	3 511	5,477	0,001	Profesyonel Amatör
		Profesyonel	22	13,318					
		Amatör	240	13,204					
		Boş Zaman	228	12,561					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	Milli	25	12,4	G.Arası : 26,368 G.İçi : 1544,828	3 511	2,907	0,034	Milli Amatör
		Profesyonel	22	12,955					
		Amatör	240	13,283					
		Boş Zaman	228	12,939					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	Milli	25	10,08	G.Arası : 151,557 G.İçi : 1915,154	3 511	13,479	0	Profesyonel Amatör
		Profesyonel	22	10,909					
		Amatör	240	10,579					
		Boş Zaman	228	9,5					
	Arkadaş	Milli	25	7,24	G.Arası : 40,807 G.İçi : 922,758	3 511	7,533	0	Profesyonel Amatör
		Profesyonel	22	7,864					
		Amatör	240	7,679					
		Boş Zaman	228	7,127					
	Eğlence	Milli	25	10,2	G.Arası : 11,399 G.İçi : 1025,106	3 511	1,894	0,13	YOK
		Profesyonel	22	11,136					
		Amatör	240	10,804					
		Boş Zaman	228	10,798					
	Yarışma	Milli	25	7,56	G.Arası : 39,972 G.İçi : 924,972	3 511	7,361	0	Amatör Boş Zaman Faaliyeti
		Profesyonel	22	8,136					
		Amatör	240	8,113					
		Boş Zaman	228	7,557					
	Beceri	Milli	25	7,48	G.Arası : 45,456 G.İçi : 674,944	3 511	11,471	0	Milli Amatör Boş Zaman Faaliyeti
		Profesyonel	22	8,091					
		Amatör	240	8,496					
		Boş Zaman	228	7,978					
	Hareket / Aktif Olma	Milli	25	7,6	G.Arası : 28,098 G.İçi : 956,923	3 511	5,002	0,002	Amatör Boş Zaman Faaliyeti
		Profesyonel	22	7,955					
		Amatör	240	8,108					
		Boş Zaman	228	7,636					

Tablo 13 incelendiğinde, spor yapma düzeyine göre oluşturulan 4 grubun ÖİÖÖ'den almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,037<0,05$). Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,001<0,05$). Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,034<0,05$). , Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,13>0,05$). Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor yapma düzeyine göre sınıflandırılan öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002<0,05$).

4. 1. 12. Spor Yaşı Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları spor yaşına göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin spor yaşı düzeyine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 14. Spor Yaşı Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		1-2	202	132,629	G. Arası: 2312,541 G.İçi: 272242,147	2 512	2,175	0,115	YOK
		3-4	117	136,342					
		5+	196	130,730					
SKME	Başarı / Statü	1-2	202	12,505	G. Arası: 54,727 G.İçi: 1885,048	2 512	7,432	0,001	5+ > 1-2
		3-4	117	12,923					
		5+	196	13,245					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	1-2	202	12,832	G. Arası: 22,189 G.İçi: 1549,007	2 512	3,667	0,026	3-4 > 1-2
		3-4	117	13,35					
		5+	196	13,158					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	1-2	202	9,272	G. Arası: 236,487 G.İçi: 1830,224	2 512	33,078	0	5+ > 3-4 > 1-2
		3-4	117	10,35					
		5+	196	10,781					
	Arkadaş	1-2	202	7,079	G. Arası: 39,812 G.İçi: 923,753	2 512	11,033	0	5+ > 3-4
		3-4	117	7,573					
		5+	196	7,684					
	Eğlence	1-2	202	10,822	G. Arası: 1,44 G.İçi: 1035,065	2 512	0,356	0,701	YOK
		3-4	117	10,838					
		5+	196	10,719					
	Yarışma	1-2	202	7,54	G. Arası: 30,996 G.İçi: 933,947	2 512	8,496	0	5+ > 3-4
		3-4	117	8,103					
		5+	196	7,995					
	Beceri	1-2	202	7,98	G. Arası: 16,93 G.İçi: 674,944	2 512	11,471	0	5+ > 3-4
		3-4	117	8,274					
		5+	196	8,383					
	Hareket / Aktif Olma	1-2	202	7,54	G. Arası: 39,481 G.İçi: 945,54	2 512	10,689	0	5+ > 3-4 > 1-2
		3-4	117	7,94					
		5+	196	8,163					

Tablo 14 incelendiğinde, yaşlara göre oluşturulan 3 grubun ÖİÖÖ'den almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,115>0,05$). Spor yaşına göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,001<0,05$). Spor yaşına göre sınıflandırılan öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,026<0,05$). Spor yaşına göre sınıflandırılan öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların

ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor yaşına göre sınıflandırılan öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor yaşına göre öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,701>0,05$). Spor yaşına göre sınıflandırılan öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor yaşına göre sınıflandırılan öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002<0,05$). Spor yaşına göre sınıflandırılan öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$).

4. 1. 13. Spor Türü Kategorisine Göre Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Spora Katılım Motivasyonu Envanterinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma kapsamında ÖİÖ ve SKME'den alınan puanlar alt problemlerden biri olan "Katılımcıların öznel iyi oluşları ve spora katılım motivasyonları spor türüne göre anlamlılık göstermekte midir?" sorusuna cevap verebilmek için öğrencilerin spor türü düzeyine göre gruplara ayrılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 15. Spor Türü Düzeyi Kategorisine Göre ÖİÖÖ ve SKME Alt Boyutlarından Alınan Puanların ANOVA Sonuçları

Ölçek	Alt Boyut	Grup	N	Ort.	Kareler T.	sd	F	p	Anlamlı Fark
ÖİÖÖ		Takım Spor	230	135,643	G. Arası: 8419,153 G.İç: 266135,534	2	8,099	0,000	Takım Spor + Bireysel Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	133,714		512			
		Spor Yapmıyorum	110	125,164					
SKME	Başarı / Statü	Takım Spor	230	13,148	G. Arası: 53,552 G.İç: 1886,222	2	7,268	0,001	Takım Spor + Bireysel Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	12,897		512			
		Spor Yapmıyorum	110	12,3					
	Fiziksel Uygunluk / Enerji Harcama	Takım Spor	230	13,378	G. Arası: 75,672 G.İç: 1495,524	2	12,953	0,000	Takım Spor + Bireysel Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	13,114		512			
		Spor Yapmıyorum	110	12,373					
	Takım Üyeliği / Takım Ruhu	Takım Spor	230	10,77	G. Arası: 295,252 G.İç: 1771,459	2	42,668	0	Takım Spor + Bireysel Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	10,023		512			
		Spor Yapmıyorum	110	8,782					
	Arkadaş	Takım Spor	230	7,652	G. Arası: 40,133 G.İç: 923,432	2	11,126	0	Takım Spor + Bireysel Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	7,434		512			
		Spor Yapmıyorum	110	6,918					
	Eğlence	Takım Spor	230	10,813	G. Arası: 0,853 G.İç: 1035,652	2	0,211	0,81	YOK
		Bireysel Spor	175	10,8		512			
		Spor Yapmıyorum	110	10,709					
	Yarışma	Takım Spor	230	8,217	G. Arası: 81,53 G.İç: 883,414	2	23,626	0	Takım Spor + Bireysel Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	7,76		512			
		Spor Yapmıyorum	110	7,182					
	Beceri	Takım Spor	230	8,4	G. Arası: 23,307 G.İç: 697,093	2	8,559	0	Takım Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	8,16		512			
		Spor Yapmıyorum	110	7,845					
	Hareket / Aktif Olma	Takım Spor	230	8,113	G. Arası: 49,512 G.İç: 935,509	2	13,549	0	Takım Spor + Bireysel Spor + >> Spor Yapmıyorum
		Bireysel Spor	175	7,903		512			
		Spor Yapmıyorum	110	7,3					

Tablo 15 incelendiğinde, yaşlara göre oluşturulan 3 grubun ÖİÖÖ'den almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,000<0,05$). Spor türüne göre sınıflandırılan öğrencilerin başarı / statü alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,001<0,05$). Spor türüne göre sınıflandırılan öğrencilerin fiziksel uygunluk alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor türüne göre sınıflandırılan öğrencilerin takım üyeliği / ruhu alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor türüne göre sınıflandırılan öğrencilerin arkadaş alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor türüne göre öğrencilerin eğlence alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,81>0,05$). Spor türüne göre sınıflandırılan öğrencilerin yarışma alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor türüne göre sınıflandırılan öğrencilerin beceri gelişimi alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$). Spor türüne göre sınıflandırılan öğrencilerin hareket alt boyutundan almış oldukları puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0<0,05$).

5. TARTIŞMA

Bu bölümde ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ve spora katılım motivasyonlarının belirlenen değişkenlere göre değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen bulgularla konuyla ilgili literatür taramasında elde edilmiş olan bulgular ile desteklemiştir.

5. 1. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Yaşlarına Bağlı Bulguların Tartışılması

Yapılan araştırma neticesinde ortaöğretim öğrencilerinin yaş değişkenine göre öznel iyi oluş seviyelerinde ve başarı/statü, takım üyeliği/ruhu, eğlence, yarışma, hareket, aktif olma puan ortalamalarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bulgulara istinaden, 15-16 ve 17 yaş gurubunda hem öznel iyi oluş hem de spora katılımında anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Bu yaş gurubunda ki öğrencilerin kendilerini iyi hissetmelerinde sporun katkısı olduğu sonuçlarına varılmıştır. Bulgular neticesinde 15-16 yaş gurubunun lehine sonuçlara rastlanmıştır. 15- 16 yaş gurubundaki öğrenciler, enerji harcama yoluyla spor yapmayı tercih etmişler, belli bir başarı ya da statü elde etmek için, takım üyeliğinde bulunma ya da takım ruhunu hissetme, eğlence olarak spor yapma ve eğlence yoluyla öznel iyi oluş seviyesini pozitif anlamda olumlu etkilediği için spora katılımında anlamlı sonuçlara varılmıştır. Öğrenciler takım üyeliğine kendilerini kabul ettirince bir yere aittik duygusu oluşacağından öznel iyi oluş yönünden olumlu sonuçlara rastlanmıştır. Öğrenciler hareket etme isteğiyle spor yapmayı tercih ettikleri bunun yanında da öznel iyi oluş yönünden kendilerini iyi hissettikleri söylenebilir.

Fiziksel uygunluğun, arkadaş çevresi ve becerinin spora katılmada anlamlı sonuçlarına rastlanmamıştır. Elde edilen bu bulguların Şen (2018) tarafından yürütülen araştırma sonuçlarına ile benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlar araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

5. 2. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Cinsiyetine Bağlı Bulguların Tartışılması

Yapılan araştırma neticesinde ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre öznel iyi oluş seviyelerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak spora katılımında başarı/statü alt değişkeninde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Başar/statü alt değişkenine göre erkeklerin lehine olmuştur. Bur dan yola çıkılarak erkeklerin kadınlara oranla sporu tercih etmelerinin nedeni başarı elde etmenin yanında statü olarak daha

yükselere ulaşma isteği yatmaktadır. Erkekler sporu bir nevi bir başarıya ulaşmada başarılı bir birey olmada araç olarak görmektedirler. Bu sayede daha popüler bireyler olup statü elde edecekleri görüşündedirler. Yapılan araştırmalarda cinsiyetin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı sonuçlarına rastlanmasa da spor yapan bireylerin yapmayanlara oranla öznel iyi oluş puanlarının yüksek olduğu kanısına varılmıştır.

Buradan yola çıkarak spor yapan bireylerin kendilerini daha iyi hissetmeleri ya da başka bir deyişle öznel iyi oluşlarının iyi olmaları da spor yoluyla sağlanmaktadır. Bulduğumuz analiz sonuçlarına eş değer cinsiyetin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı olmadığı sonucu Avcı (2019), Uçan (2019) ve Tuzgöl-Dost'un (2004) yaptığı çalışmalarda da aynı sonucu vermiştir. Bunun yanı sıra spora katılımda cinsiyetin erkekler lehine olduğu çalışmalara rastlanmıştır. Bunlar Kızılkaya (2009) yaptığı çalışma da erkeklerin kadınlara oranla daha fazla spor yaptığı sonuca varmıştır. Şen (2018) çalışmasında spora katılımın arkadaş alt boyutunun erkeklerde anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varmıştır. Araştırma ile ilgili Şirin, Çağlayan, Çetin, ve İnce (2008) yaptığı çalışma da spora katılımlarına bakıldığında eğlence alt boyutlarında erkeklerin kadınlara onlara anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan bu çalışmalar araştırmayı destekler boyuttadır.

5. 3. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Okul Türüne Bağlı Bulguların Tartışılması

Yapılan araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin okul türüne değişkenine göre öznel iyi oluş seviyesinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Spora katılımda başarı/statü alt değişkeninde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Başarı/statü alt değişkenine göre spor lisesi öğrencileri ve Anadolu lisesi öğrencileri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu anlamlı fark spor lisesi öğrencileri lehine olmuştur. Spor lisesi öğrencileri spor yapmayı ya da spora katılmayı Anadolu lisesi öğrencilerine göre daha çok istemekte olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun nedeni ise spor lisesinde daha çok sportif faaliyete yer verilmesi. Aynı zamanda öğrencilerin mezun olup spor alanlarına yönelmeleri yatmaktadır.

Spor lisesi öğrencilerinin çoğunluğu aktif olarak spor yapmalarının yanında okulda spor derslerinin Anadolu lisesi öğrencilerine oranla fazla olması bunda etken rol oynamaktadır. Spor lisesi öğrencileri sürekli sporun içinde olduklarından dolayı sporun onlara başarı kazandırması spora katılmalarında önemli bir etken olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanında başarı olan sporcular diğer arkadaş çevresi tarafından takdir edildiğin ötürü spora katılıma yönelmişlerdir. Bu sayede kendilerini iyi hissetmeleri onların öznel iyi oluş durumlarında olumlu etki bıraktığı kanısına varılmıştır. Öznel iyi oluş seviyelerinin anlamlı çıkmamasının sebebi ise öğrencilerin okulda ki hem fiziki durumları hem de sosyal durumlarının olduğu düşünülmektedir. Yeterli şartlar olmaması öğrencilerde kendi iyi

hissetme adına olumsuz sonuçlar getirmektedir. Bu yüzden spor sayesinde kendilerini iyi hissettikleri gözlenmektedir.

Özdemir (2019) tarafından yürütülen çalışmada okul türünün öznel iyi oluş üzerinde anlamlı fark olmadığına rastlanmıştır. Öte yandan Çelik (2008) tarafından üç farklı ortaöğretim üzerinde yaptığı çalışmada okul türünün öznel iyi oluş üzerinde anlamlı olduğu sonucuna varmıştır. Meslek liselerinde okuyanların şartlar iyi olmadığından kendilerini iyi hissetmediği kanısına varmıştır. Şen (2018) tarafından yapılan çalışmada spora katılımın okul türüne göre anlamlı olduğu sonucuna varmıştır.

5. 4. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Sınıf Seviyesine Göre Bulguların Tartışılması

Yapılan araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin sınıf seviye değişkenine göre öznel iyi oluş seviyesinde ve spora katılım düzeylerinde anlamlı fark bulunmuştur. Öznel iyi oluş seviyesinde ki bu anlamlı fark 9. ve 11. sınıf lehine olmuştur. Yani ortaöğretime yeni başlayan öğrencilerin kendilerine daha ileri sınıfta ki öğrencilere göre öznel iyi oluş bakımından daha iyi hissettikleri sonucuna varılmıştır. Bunun nedeni olarak okula yeni başlamanın verdiği iyi duygular yer aldığı düşünülmektedir. İleri sınıfta ki öğrenciler ise karşılaştıkları çeşitli olumsuz durumlar karşısında 9. sınıflara göre öznel iyi oluş bakımından kendilerini çok iyi hissetmedikleri görüşüne varılmıştır. 11. sınıftaki öğrenciler öznel iyi olarak kendileri iyi hissettikleri zaman ise spora başlamayı düşünmelerine neden olmuş ya da sporun onları iyi hissettireceği düşüncesine kapılmış olmaları yüksek. Çünkü 12. sınıflarda spora katılımda anlamlı farklar gözlemlenmiştir. Spora katılım motivasyonu yönünden incelendiğinde ise başarı/statü, takım üyeliği/ruhu, arkadaş, eğlence, yarışma, beceri ve hareket/aktif olma alt boyutlarının anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Yarışma düzeyinde 9. sınıfların lehine sonuç alınırken, Eğlence alt boyutunda ise 12. sınıflar lehine sonuç alınmıştır. Ya da takım üyeliği/ruhu, beceri alt boyutlarında ise hem 9. sınıf hem de 12. sınıflar lehine anlamlı sonuçlar yer almıştır. Bu da bize aslında ortaöğretime başlayan öğrenciler spora katılmayı sevdikleri ve bundan ötürü başarı elde etmek isteği, yarışmalara katılma isteği, becerilerini geliştirme düşüncesi ve hareket edip aktif bir yaşam sürmek alt boyutlarının önemli olduğu düşünülmektedir. 12. sınıfların katılma nedenlerinden önemli olanı arkadaş çevresi olduğu saptanmıştır. Çünkü arkadaş çevresinin kişiler üzerinde önemli etkisi yadsınamaz bir durumdur. Bir başka önemli durum ise takım üyeliği/ruhu yani kendini bir yere ait hissetme bunun yanında bir şey için mücadele etme isteğinin olduğu düşünülmektedir. Saygın (2008) tarafından yapılan çalışma da 1. sınıfta ki lisans öğrencilerinin 3. sınıf öğrencilerine göre öznel iyi oluş seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Dilmaç ve Bozgeyikli (2009) yaptığı

çalışma da üniversite öğrencilerinin 3. sınıfta okuyanların 4. sınıfta okuyanlara oranla öznel iyi oluşlarının daha iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca Altunbaş (2018) yaptığı çalışma da ise üniversite de öğrenim gören öğrencilerin alt sınıfta olanların üst sınıfta ki öğrencilere oranla spora katılımın fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bunlar da bizim çalışmamızı destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir.

5. 5. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Aile Gelir Seviyesine Göre Bulguların Tartışılması

Yürütülen çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin ailelerinin gelir seviyeleri hem öznel iyi oluş üzerinde hem de spora katılım üzerinde anlamlı sonuçlara rastlanmıştır. Aile gelir seviyesi iyi olan öğrencilerin öznel iyi oluş seviyelerinin anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışma da ailelerin gelir durumu iyi olunca öğrenciler istediklerini yapabildikleri düşünülmektedir bu yüzden kendilerini iyi hissettikleri kanısına varılmıştır. Gelir seviyesi düşük olan öğrenciler ise kendilerini öznel iyi oluş anlamında mutlu hissetmedikleri düşünülmektedir. Ergenlik çağında bulunan öğrencilerin istekleri karşılandıkları zaman kendilerini iyi hissettikleri yapılan çalışmada ön görülmüştür. Aile gelir seviyesi orta ve iyi olan ortaöğretimde eğitim gören öğrencilerin, aile gelir seviyeleri düşük olanlara göre spora katılıma oranları daha yüksek ve anlamlı çıkmıştır. Bu da bizlere aile gelir seviyesinin spora katılımıda önemli rol oynadığıdır. Gelir seviyesi düşük olan öğrencilerin spor yerine kendilerini daha çok ailenin durumunun kötü olması etkilemekte ve kendilerini iyi hissetmedikleri düşünülmektedir. Bu da onların sporu düşünmek yerine daha farklı olumsuzluklarla karşı karşıya getirmektedir.

Bunun yanında ailelerin ve öğrencilerin spora katılımıda önemli gördükleri noktalar başarılı sporcu olma, becerilerini geliştirmek istemeleri, hareket etme isteği ve aktif bir yaşam sürme istediği yapılan çalışmada anlamlı bulunan sonuçlar olarak tespit edilmiştir. Çavdar (2018) yaptığı çalışma da aile gelir seviyesi düştükçe öğrenciler kendilerini iyi hissetmeyip saldırganlık seviyelerinin arttığı sonucuna varmıştır. Kızılkaya (2009) çalışmasında ise spora katılımıda gelir seviyesinin yüksek olmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Tuzgöl-Dost (2004) aile gelir seviyeleri orta ve iyi olan öğrencilerin öznel iyi oluş seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Yapılan bu çalışmalar araştırmamızı desteklemektedir.

5. 6. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması

Yapılan çalışmada anne eğitim düzeyinin öznel iyi oluş düzeyinde anlamlı sonuca varılmamıştır. Spora katılım motivasyonunun da anlamlı sonuca varılmamıştır. Buradan yola

çıkacak olursak anne eğitim düzeyinin öğrenciler üzerinde çok fazla etkisi olmadığı düşünülmektedir. Yapılan diğer çalışmalarda Çavdar (2018) anne eğitim düzeyinin spora katılımında anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır. Özdemir (2019) yaptığı çalışmada anne eğitim düzeyinin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı olmadığı sonucuna varmıştır. Çağlayan-Tunç (2015) ve Güler'in (2019) yapmış olduğu çalışmalar araştırmayı destekler niteliktedir.

Yapılan çalışmada anne eğitim seviyelerinin sonuçlarının birbirlerine yakın çıkması tüm annelerin çocukları için çok değerli bir yere sahip olduğudur. Eğitim durumlarının öğrencilerin kendilerini iyi hissetme ya da spora katılma çok fazla rol oynamadıkları anlamı çıkarılabilir.

5. 7. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması

Yapılan çalışmada baba eğitim seviyesinin öznel iyi oluş düzeyinde anlamlı sonuca varılmamıştır. Spora katılım motivasyonunda genel olarak anlamlı sonuca varılmamış olup sadece alt boyutlarından takım üyeliği/ruhu boyutunda anlamlı sonuca varılmıştır. Öznel iyi oluş düzeyleri eğitim seviyesine bakıldığında sonuçların birbirine çok yakın olduğu gözlemlenmiş olup babanın öğrenciler için anne kadar değerli olduğu fakat eğitim seviyesinin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur. Spora katılımda ise öğrencilerin babalarının lisans seviyesinde olanlarda anlamlı sonuca varılmıştır. Bu anlamlı sonuç genel olarak değil sadece alt boyuttan olan takım üyeliği/ruhu boyutundadır. Spora katılımda baba eğitim seviyeleri lisans olan öğrencilerin takım üyeliğine aktif olarak katılma kendini bir takıma ait olma hissi ve o ruhu yaşama isteği olduğu anlamı öngörülmüştür. Çağlayan (2019), Güler (2019) ve Özdemir (2019) yapmış oldukları çalışmalar da bu araştırmayla paralellik göstermektedir.

5. 8. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Okulun Sportif Aktivitelerine Katılım Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması

Okulun sportif aktivitelerine katılan ve katılmayan öğrencilerin öznel iyi oluş seviyelerinde anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Öznel iyi oluş seviyelerinin çok düşük ya da çok yüksek olduğu değil birbirine yakın olduğu sonucuna varılmıştır. Spora katılım motivasyonunda ise başarı/statü alt boyutunda anlamlı sonuca varılmıştır.

Ortaöğretim de eğitim gören öğrencilerin okul sporlarına katılma nedenleri okulda başarılı sporcu olarak nitelendirilme isteği ve başarılı sporcu statüsünde olma isteği olduğu düşünülmektedir. Altunbaş (2018) yaptığı çalışmada spora katılımda arkadaş alt boyutunun anlamlı olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışma dolaylı olarak araştırmayı desteklemektedir.

5. 9. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Bulguların Tartışılması

Öznel iyi oluşun kardeş sayısı değişkenine göre çalışmada anlamlı bir sonuca rastlanmamıştır. Bu da kardeş sayısı çok ya da az olan ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeylerinde bir farklılık gözlenmemiştir. Spora katılım incelendiğinde 1-2 ve 3-4 kardeş sayısı olan ortaöğretim öğrencilerinde anlamlı sonuca varılmıştır. Bu sonuçlar spora katılımın alt boyutları olan başarı/statü, uygunluk/enerji harcama, takım üyeliği/ruhu, yarışma, beceri ve hareket/aktif olma gibi alt boyutlarda anlamlı çıkmıştır.

Kardeş sayısının artması öğrencilerin spora daha çok katıldığını göstermektedir. Kardeşler birbirlerine karşı başarı kazanma, oluşan enerjileri harcama isteği, bir takıma üye olma o ruhu hissetme isteği, yarışma ortamında bulunma, becerilerini geliştirme ve sürekli hareket etme ya da aktif bir yaşam sürmek için spor yapmayı tercih etmişlerdir. Aydoğdu (2017) yaptığı çalışmasında öznel iyi oluşta kardeş sayısının anlamlı olmadığı sonucuna varmıştır. Aynı şekilde Yazıcıoğlu (2011) çalışmasında da kardeş sayısının öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5. 10. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Düzenli Spor Yapma Düzeyine Göre Bulguların Tartışılması

Yapılan çalışmada düzenli spor yapan ve düzenli olarak spor yapmayan ortaöğretim öğrencileri incelendiğinde düzenli spor yapan öğrencilerin öznel iyi oluş seviyeleri ile spora katılım motivasyonlarında lehine olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmadan yola çıkarak spor yapan öğrencilerin kendilerini daha iyi hissettikleri ve kendilerini iyi hisseden bireylerin ise spora devam ettikleri gözlemlenmiştir. Altunbaş (2018) yaptığı çalışma da üniversite öğrencilerinin arkadaş değişkeninin spora katılma etkili olduğu sonuca rastlanmıştır. Öğrenciler arkadaşlarıyla beraber düzenli olarak spor yapmışlar. Bunun yanında yeni arkadaşlar edinmek içinde spor yapmaya yönelmişlerdir. Arkadaş çevresi edinerek kendilerini daha hissetmelerinin mümkün olduğu düşünülmektedir.

5. 11. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Hangi Düzeyde Spor Yaptıklarına Göre Bulguların Tartışılması

Yapılan çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin spor yapma düzeyine göre hem öznel iyi oluş seviyelerinde hem de spora katılım motivasyonunda anlamlı olduğu öngörülmüştür. Öznel iyi oluş düzeyleri profesyonel spor yapan ortaöğretim öğrencileri lehine olmuştur. Profesyonel spor yapan öğrencilerin kendilerini profesyonel olarak spor yapmayanlara oranla daha iyi hissettikleri görüşüne varılmıştır.

Spora katılım motivasyonunun da ise hem profesyonel hem de amatör olarak spor yapan ortaöğretim öğrencileri lehine olmuştur. Öğrenciler takım üyeliğinde olma ya da o ruhu hissetme alanında, fiziksel uygunluk ya da enerji harcamak için, arkadaş çevresi, yarışma içerisinde bulunma, becerilerini geliştirme, hareket etmek ya da aktif olma isteği gibi spora katılım motivasyonunun alt boyutlarını tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Altunbaş (2018) yaptığı çalışma da lisanslı olan ya da lisanslı olmayan öğrenciler arasında spora katılımda anlamlı farklılıklar bulmuştur. Bu da çalışmamızı dolaylı olarak desteklemektedir.

5. 12. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Kaç Yıldır Spor Yaptıklarına Göre Bulguların Tartışılması

Yapılan araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin kaç yıldır spor yaptıklarına dair çalışmada öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir sonuca varılamamıştır. Spor yapmanın öznel iyi oluş üzerinde anlamlı sonucu vardır fakat kaç yıldır spor yapıldığına dair yaptığımız çalışma da anlamlı sonuca varılamamıştır.

Spora katılım motivasyonunda ise 3-4 ve 5 yıldır spor yapanların lehine sonuca varılmıştır. Spora katılımın alt boyutlarından olan başarı ve statü elde etme, fiziksel uygunluk/enerji harcama, takım üyeliği/ruhu, arkadaş, yarışma, beceri ve hareket/aktif olma gibi boyutlarında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiş olup bu alt boyutların spora katılımda ortaöğretim öğrencilerin tercihlerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Altunbaş (2018) yaptığı çalışmada 9 yıl ve üzeri spor yapanlar ile 1-2 yıl yapanlara oranlara 9 yıl yapanlar lehine sonuca rastlanmıştır.

5. 13. Öznel İyi Oluş ve Spora Katılım Motivasyonu Arasında Öğrencilerin Ne Tür Spor Yaptıklarına Göre Bulguların Tartışılması

Yapılan araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin spor türlerine göre olan çalışmada öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyonu üzerinde anlamlı sonuca rastlanmıştır. Takım sporu ve bireysel sporla uğraşan ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş seviyeleri olumlu seviyede yüksek çıkmıştır. Yani spor yapan bireylerin öznel iyi oluş üzerinde olumlu sonuçlar doğurduğu gözlemlenmiştir.

Bireysel sporla uğraşan ortaöğretim öğrencilerinin spora katılım motivasyonu üzerinde olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Takım sporuyla uğraşanlara oranla bireysel sporla uğraşan öğrenciler spora katılımda lehlerine sonuçlara rastlanmıştır. Öğrenciler spora katılımda alt boyutlardan başarılı olma, statü sahibi olma, enerjilerini harcama yönünden seçmeleri, bir takıma üyelik edinme ya da o takım ruhu içinde bulunma, arkadaş edinme isteği, yarışma arzusu ve becerilerine geliştirme gibi alt boyutlar için spora katılımı seçtikleri gözlemlenmiştir. Altunbaş (2018) yılında yaptığı çalışma bu

Çalışmaya benzer takım sporları içinde yer alan basketbol, futbol gibi sporları seçen niversite ğrencilerinin spora katılımında olumlu sonuçlara rastlanmıştır.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Yapılan araştırmanın bu bölümünde ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelenmesinde ortaya çıkan sonuçlar yer almıştır.

6. 1. Sonuçlar

Öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelendiği ortaöğretim öğrencilerinin demografik bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlerle birlikte aralarındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yürütülen çalışmanın kısaca sonuçları şu şekilde özetlenmiştir.

1. Ortaöğretim öğrencilerinin, yaş değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
2. Ortaöğretim öğrencilerinin, cinsiyet değişkeninin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamış olup, spora katılım motivasyonu düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
3. Ortaöğretim öğrencilerinin, okul türü değişkeninin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamış olup, spora katılım motivasyonu düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
4. Ortaöğretim öğrencilerinin, sınıf değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
5. Ortaöğretim öğrencilerinin, aile gelir düzeyi değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
6. Ortaöğretim öğrencilerinin, anne eğitim seviyesi değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.
7. Ortaöğretim öğrencilerinin, baba eğitim seviyesi değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.
8. Ortaöğretim öğrencilerinin, sportif aktiviteye katılım değişkeninin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamış olup, spora katılım motivasyonu düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
9. Ortaöğretim öğrencilerinin, kardeş sayısı değişkeninin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamış olup, spora katılım motivasyonu düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

10. Ortaöğretim öğrencilerinin, düzenli spor yapma değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
11. Ortaöğretim öğrencilerinin, spor yapma düzeyi değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
12. Ortaöğretim öğrencilerinin, spor yaşı değişkeninin öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamış olup, spora katılım motivasyonu düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
13. Ortaöğretim öğrencilerinin, spor türü değişkeninin öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyon düzeyi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Sporun bireyler üzerindeki pozitif etkileri dikkate alındığında ortaöğretim öğrencilerine daha fazla aktif olmaları için sportif etkinliklerin artırılması için çalışmalar yapılması gerekmektedir.
2. Kadın ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş seviyelerini yükseltmek ve spora daha fazla katılım sağlamaları için ortaöğretimlerde daha fazla spor çeşitliliğine yer verilmesi gerekmektedir.
3. Anne ve baba eğitim düzeyi üzerinde daha kapsamlı bir çalışma yapıp ve bu çalışmanın öznel iyi oluş ile bağdaştırılması yapılabilir.
4. Spor yapma düzeyinde amatör spor yapan ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeylerini artırmak için daha detaylı çalışmalar yapılabilir.
5. Takım sporu ya da bireysel spor yapan ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri olumlu yönde yüksek çıktığından dolayı, spor yapmayan öğrencileri bilinçlendirmek için çeşitli akademik çalışmalar yapılmalıdır.
6. Öznel iyi oluş seviyeleri düşük ve spora katılmayan ortaöğretim öğrencileri için olumsuz durumlar belirlenerek yeni stratejiler uygulanmalıdır.
7. Ortaöğretim öğrencileri sportif aktiviteler sırasında gözlemlenerek, öğrencilerin başarılı olduğu spor branşına yönlendirmeleri sağlanmalıdır.
8. Ortaöğretim eğitim kurumlarında öğrencilerin sportif beklentilerine yönelik gerekli altyapı çalışmalarına yönelik gerekli altyapı çalışmaları yapılmalı. Bunun yanında alanında uzman kişiler tarafından öğrencilerin öznel iyi oluş ve spora katılımları arttırmak için seminerler düzenlenmelidir.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışma nitel araştırma yöntemiyle yapılabilir.
2. Öznel iyi oluş ve spora katılım motivasyonu ile birlikte yapıldığı çalışma sayısının yetersiz oluşu sebebiyle benzer çalışmaların yapılması düşünülebilir.
3. Araştırma gurubu sayısının artırılması yapılan çalışmalarda güvenilirliği önemli ölçüde arttıracığı düşünülmektedir.
4. Ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ve spora katılım motivasyonlarını arttırmak için (projeler, seminerler... vs) yapılması önemlidir.
5. Benzer çalışmalar farklı yaş guruplarına yapılması önerilebilir.

7. KAYNAKLAR

- Abakay, U. (2010). *Futbolcu antrenör iletişiminin farklı statülerdeki futbolcuların başarı motivasyonu ile ilişkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Adair, J. (2003). *Etkili motivasyon* (S. Uyan Çev.) İstanbul: Babil Kültür Yayıncılığı.
- Altunbaş, F. (2018). *Üniversite öğrencilerinin öz yeterlik düzeyleri ile spora katılım motivasyonları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Aslan, Y. ve Altay, F. (2009). İlköğretim okul takımlarındaki erkek öğrencilerin spora katılım güdülerinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 59-66.
- Ataman, G. (2001). *İşletme yönetimi: Temel kavramlar ve yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Aydoğdu, H. (2017). *Lise öğrencilerinde öznel iyi oluş ve akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Balcioğlu, İ. (2003). *Sporun sosyolojisi ve psikolojisi*. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Başer, E. (1998). *Uygulamalı spor psikolojisi*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Bora, V. M. (2013). *Beden eğitimi öğretmeni ve sporcu öğrenciler arasındaki iletişimin, sportif başarı motivasyonu ile ilişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Bramham, J. (1989). *Human resource planning*. London: Institute of Personnel Management.
- Brunstein, J. C. (1993) Personal goals and subjective well-being: A longitudinal study. *Journal of Personality and Social Psychology*. 65(5), 1061-1090.
- Çağlayan-Tunç, A. (2015). *Sporun üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı ve öznel iyi oluş düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çakıroğlu, T. (1987). *Antrenör-sporcu ilişkileri ve başarıda spor psikolojisinin önemi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çankaya, C. Z. (2005). *Öz belirleme modeli: Özerklik desteği, ihtiyaç doyumu ve iyi olma* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çavdar, S. (2018). *Lise öğrencilerinin öfke kontrolleri, saldırganlık eğilimleri ve tolerans düzeylerinin spora katılım açısından değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

- Çelik, Ş. (2008). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zekâ açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çepni, S. (2018). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çevik, N. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordayan bazı değişkenler* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.
- Diener, E. (2009). *The science of well-being: The collected works of Ed Diener*. New York: Springer Science & Business Media.
- Diener, E. and Biswas-Diener, R. (2003, February). *Findings on subjective well being and their implications for empowerment*. Workshop on “measuring empowerment: cross disciplinary perspectives” Held At The World Bank in Washington.
- Diener, E. and Chan M. Y. (2011). Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well Being*, 3(1), 1-4.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E. ve Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological bulletin*, 125(2), 276-302.
- Dilmaç, B. ve Bozgeyikli, H. (2012). Öğretmen adaylarının öznel iyi olma ve karar verme stillerinin incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 171-187.
- Doğan, O. (2004). *Spor psikolojisi*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Tuzgöl-Dost, M. (2005). Öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(23), 103-111.
- Drake, M. K., Longacre, R. M., MacKenzie, T., Titus, J. L., Plaj, L. M., Rundle, G. A. and Dalton, A. M. (2013). *Journal of Sport and Health Science*, 4, 282-288.
- Erdemli, A. (1996). *İnsan, spor ve olimpizm*. İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Erkal, M. ve Ayan, D. (1998). *Sosyolojik açıdan spor*. Ankara: Der Yayınları.
- Eryılmaz, A. (2009). Ergen öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(4), 975-989.
- Gencer, N. (2018) Öznel iyi oluş. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 13, 1-2.
- Genç, A. G. (2019). *Lise öğrencilerinin başarı hedef yönelimleri ile fizik öğrenmeye yönelik akademik motivasyonları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Gill D.L., Gross J.B. and Huddleston, S. (1983). Participation motivation in young sports. *International Journal of Sport Psychology*, 14(1), 1-14.

- Güçlü M, (2000). *Kulüplerde aktif spor yapan üniversite öğrencilerinin problemleri ve beklentilerinin belirlenmesi (Ankara ili örneği)* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güler, Y. (2019). *Ergenlerde öznel iyi oluş, kimlik statüleri ve aile bütünlük duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Günel, C. (2018). *Türkiye’de 11-16 yaş arası çocuk ve gençlerin spora katılım sürecinde karşılaştıkları engellerin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güney, S. (2000). *Davranış bilimleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hazar, K. (2014). *Lise öğrencilerinin internet ve bilgisayar oyun bağımlılığının spora katılım düzeyi ve bazı değişkenlerle ilişkisinin araştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Hazar, M. (2000). *Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim*. Ankara: Tutibay Yayınları.
- Hazar. K. (2014). *Lise öğrencilerinde internet ve bilgisayar oyun bağımlılığının spora katılım düzeyi ve bazı değişkenlerle ilişkisinin araştırılması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- İkizler, C. (1991). *Spor, sağlık ve motivasyon*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- İkizler, C. ve Karagözoğlu, C. (1997). *Sporda başarının psikolojisi*. İstanbul: Alfa Basımevi.
- Karageorghis, C. I. and Terry, P. C. (2017). *Spor psikolojisi*. (Erdal Demir Çev.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Karasüleymanoğlu, A. (1989). *Yeni boyutlarıyla spor*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kılıcıgil, E. (1998). *Sosyal çevre-spor ilişkileri*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Kirel Ç. (1999). *Örgütsel davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Kızılkaya, A. (2009). *Lise öğrencilerinin spora katılımında ailenin etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Kocabaş H. H. (2019). *8.sınıf öğrencilerinin okul yaşam kalite düzeylerinin öğrenci öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Koç, İ. (1994). *Spor psikolojisine giriş*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Koç, S. (2005). *Beden eğitimi ve sporda beceri gelişimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Koç, Ş. (1994). *Spor psikolojisine giriş*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Koivula, N. (1999). Sport participation: Differences in motivation and actual participation due to gender typing. *Journal of Sport Behavior*, 22(3), 360.
- Konter, E. (1995). *Sporda motivasyon*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.

- Küçük, S. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin kişilik özellikleriyle ile spora katılımları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.
- Küçükköse, İ. (2015). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile sürekli öfke, öfke ifade tarzları ve stres düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mevlana Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Lee, G. C., Park, S. and Yoo, S. (2016). Leisure time participation, subjective vitality and life quality of university students. *Journal of Sport and Health Science*, 7, 70-76.
- Mallı, Y. A. (2018). *Ortaöğretim kurumlarında okul spor yarışmalarına katılan ve katılmayan öğrencilerin öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Mallı, Y. A. (2018). *Ortaöğretim kurumlarında okul spor yarışmalarına katılan ve katılmayan öğrencilerin öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Markland, D. and Ingledew, D. K. (2007). Exercise participation motives, a self determination theory perspective.. M. Hagger, N. Chatzisarantis (Ed.), *Intrinsic Motivation and Self Determination in Exercise and Sport*. Champaign: Human Kinetics 23-34.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological review*, 50(4), 370.
- McMillan, J. H. and Schumacher, S. (2006). *Research in education: Evidence based inquir*. Boston: Brown and Company.
- Myers, D.G. ve Diener, E. (1995). Who is happy? *American Psychological Society*, 6(1), 10-17.
- Nichols J. G. and Robert G. C. (1990). The general and the specific in the development and expression of achievement motivation: Motivation in sport and exercise, human treasure d.c. perceptions of the motivational climate and elementary school childrens cognitive and affective response. *Journal of Sport & Exercise*, 8-38.
- Nur Şahin, G. (2011). *Üniversite öğrencilerinin kendini açma, öznel iyi oluş ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Okuzono, S. S., Fujiwara, T., Gero, K., Shiba, K. ve Kawachi, I. (2018). Absolute and relative income deprivation and children's subjective well-being in Japan. *Journal of Adolescent Health*, 64, 575-576.
- Onaran, O. (1981). *Çalışma yaşamında güdüleme kuramları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

- Oyar, Z. B., Aşçı, H. F., Çelebi, M. ve Mülazımoğlu, Ö. (2001). Spora katılım güdüsü ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 21-23.
- Özdemir, C. B. (2019). *Lise öğrencilerinin fiziksel aktivite ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Özdemir, İ. (2019). *Oyun eğitiminin üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş ve öz yeterlilik inançlarına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Mehmet Akif Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Özen, Ö. (2005). *Ergenlerin öznel iyi oluş düzeyleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özerkan, K. (2004). *Spor psikolojisine giriş temel kavramlar*. Ankara: Nobel yayınları.
- Parkı, J., Parkı, M., Shin, J., Li, B., Rolfe, T. D., Yoo, J. ve Dittmore, W. S. (2016). The effect of sports participation on internet addiction mediated by self-control: A case of Korean adolescents. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 37, 164-169.
- Roberts, G. C., Kleiber, D. A. and Duda, J. L. (1981). An analysis of motivation in children's sport: The role of perceived competence in participation. *Journal of sport Psychology*, 3(3), 206-216.
- Ryan, R. M., Frederick, C. M., Lipes, D., Rubio, N. and Sheldon, K. M. (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, 28, 335-354.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is Everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.
- Saygın, Y. (2008). *Üniversite öğrencilerinin sosyal destek, benlik saygısı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sercan, H. (2010). *Etkili motivasyon yöntemleri*. İstanbul: Etap Yayınevi.
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Sumargo, B. ve Novalia, T. (2016). Structural equation modelling for determining subjective well-being factors of the poor children in bad environment. *Procedia Computer Science*, 135, 113-119.
- Şahin, M. H. (2002) *Beden eğitimi ve sporda temel kavramlar sözlüğü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şen, M. (2018). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonunun incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.

- Şirin, F. E., Çağlayan, S. H., Çetin, Ç. M. ve İnce, A. (2008). Spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 98-108.
- Taşdemir, S. (2013). *Motivasyon kavramına genel bir bakış, motivasyon araçları ve bilgi teknolojileri ve iletişim kurumu ölçeğinde bir model önerisi* (Yayınlanmamış idari uzmanlık tezi). Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Ankara.
- Terzioğlu, A. E. (1992). Spor eğitiminde motivasyon kavramı. *Atatürk Eğitim Fakültesi. Spor Bilimleri Dergisi*, 2, 11-13.
- Timur, M. S. (2008). *Boşanma sürecinde olan ve olmayan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini etkileyen faktörlerin incelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tunç, Ç. A. (2015). *Sporun üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı ve öznel iyi oluş düzeylerine etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tunçer, P. (2013). Örgütlerde performans değerlendirme ve motivasyon. *Sayıştay Dergisi*, 88(1), 87-108.
- Tuzgöl-Dost, M. (2004). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türkdoğan, T. (2010). *Üniversite öğrencilerinde temel ihtiyaçların karşılanma düzeylerinin öznel iyi oluş düzeyini yordamadaki rolü* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Uçan, A. (2013). *Cinsiyetleri farklı lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının toplumsal konum ile ilgili risk alma ve göç değişkenlerine göre incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Vallerand, R. J. (2009) Intrinsic and extrinsic motivation in sport. *Encyclopedia of Applied Psychology*, 2, 427-435.
- Venugopalan, O. (2007). *Maslow's theory of motivation its relevance and application among non-managerial employees of selected public and private sector undertakings in Kerala*. Thesis. Department of Commerce & Management Studies, University of Calicut.
- Weinberg, R. S. and Gould, D. (2015). *Spor ve egzersiz psikolojisinin temelleri*. (Ayşe Türksoy Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Wilson, W. (1967). Correlates of avowed happiness. *Psychological Bulletin*, 67(4), 294-306.
- Yan, J. H. and Mc Cullagh, P. (2004). Cultural influence on youth's motivation of participation in physical activity. *Journal of Sport Behavior*, 27(4), 374-378.
- Yavuz, Ç. (2006). *Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinde öznel iyi olma hali, psikiyatrik belirtiler ve bazı kişilik özellikleri: Karşılaştırmalı bir çalışma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Yazıcıoğlu, G. (2011). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki: ODTÜ örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yeşilyaprak, B. (2001). Duygusal zekâ ve eğitim açısından doğurguları. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 7(25), 139-146.
- Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan bireye mutluluk resimleri*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Yılmaz, V. (2002). Çocuk sporlarında katılım motivasyonu. Çocuklar spora neden katılırlar? *Atletizm Bilim ve Spor Dergisi*, 2, 26- 38.
- Yılmaz, V. (2003). Çocuklar sporu neden bırakır? *Atletizm Bilim ve Spor Dergisi*, 2, 44-51.
- Yüksel Ö. (2005). *İnsan kaynakları yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yüksel, A. H. (2013). Etkileme, etkili iletişim ve ikna edici konuşma. Eroğlu, E. ve Yüksel H. (Ed.), *Etkili iletişim teknikleri içinde* (s. 143-173). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Zel, U. (2001). Kişilik ve liderlik. Ankara: Nobel Yayın.
- Zorba, E. (2006). *Yaşam boyu spor*. Ankara: Nobel Yayın.

8.EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli katılımcılar;

Bu araştırmadan elde edilecek veriler bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Vereceğiniz cevaplar araştırmanın amacı dışında kullanılmayacaktır. İsim yazmanıza gerek yoktur. Ölçekteki soruları dikkatle okuyarak, size uygun seçeneği, yanındaki boşluğa (x) işareti koyarak belirtiniz. Vereceğiniz samimi cevaplar çalışmanın güvenilirliği açısından önemlidir. Katılımınız ve samimi cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Yiğit ÇAM

- 1- Yaşınız. 13-14 () 15-16 () 17 ve üzeri ()
- 2- Cinsiyetiniz. Kadın () Erkek ()
- 3- Okul Türü. Spor Lisesi () Anadolu Lisesi ()
- 4- Sınıfınız. 9 () 10 () 11 () 12 ()
- 5- Ailenizin Gelir Düzeyi. Çok kötü () Kötü () Orta () İyi () Çok iyi ()
- 6- Annenizin Eğitim Düzeyi. İlk Öğretim () Orta Öğretim () Lisans () Lisansüstü ()
- 7- Babanızın Eğitim Düzeyi. İlk Öğretim () Orta Öğretim () Lisans () Lisansüstü ()
- 8- Okulunuzun sportif aktivitelerine katılıyor musunuz? Evet () Hayır ()
- 9- Kardeş Sayısı. 1 - 2 () 3 - 4 () 5 ve üzeri ()
- 10- Düzenli spor yapıyor musunuz? Evet () Hayır ()
- 11- Hangi düzeyde spor yapıyorsunuz. Milli () Profesyonel () Amatör ()
Boş zaman faaliyeti olarak ()
- 12- Kaç yıldır spor yapıyorsunuz? 1-2 yıl () 3-4 yıl () 5 ve üzeri ()
- 13- Ne tür spor yapıyorsunuz. Takım sporu () Bireysel spor ()
Spor yapmıyorum ()

Ek 2. Öznel İyi Oluş Ölçeği

Bu ölçekte kişiliğinizin ve yaşamınızın çeşitli yönlerine ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadeleri tek tek okuyarak, ifadenin size ne derece uygun olduğuna karar veriniz. İfade size "tamamen uygunsa" cevap kâğıdındaki (5); "çoğunlukla uygunsa" (4); "orta derecede uygunsa" (3); "biraz uygunsa" (2); "hiç uygun değilse" (1) numaralı boşluğun altına (X) işareti koyunuz. Lütfen tüm ifadelere boş bırakmadan cevap veriniz.		Tamamen Uygun	Çoğunlukla Uygun	Orta derecede uygun	Biraz uygun	Uygun değil
1	Geleceğe yönelik planlar yapmaktan hoşlanırım					
2	Yaşamımda zevk alarak yaptığım etkinlik sayısı azdır.					
3	Genel olarak kendimi neşeli hissediyorum.					
4	Geriye dönüp baktığımda istediklerimin çoğunu elde edemediğimi görüyorum.					
5	Kişilik özelliklerimden genel olarak memnunum.					
6	İstediğim nitelikte ve sayıda arkadaşım olmamasına üzülüyorum.					
7	Günlük yaşamımdaki sorumluluklarımı başarıyla yerine getiririm.					
8	Ulaşmak istediğim ideallerim var.					
9	İlgi ve yeteneklerime uygun etkinliklerin yaşamımdaki yeri istediğim ölçüdedir.					
10	Küçük sorunları bile büyütürüm.					
11	Kendimi genel olarak canlı ve enerjik hissedirim.					
12	Yakıngelecekte yaşamımda güzel gelişmeler olacağına inanıyorum.					
13	Kişilerarası ilişkilerde sıklıkla hayal kırıklığı yaşıyorum.					
14	Yaşamıma beni ona bağlayacak anlamlar katmakta zorlanmam.					
15	Beni eğlendiren faaliyetlere yeterince katılamıyorum.					
16	Umutlarımın gerçekleşeceğine inanıyorum.					
17	Mümkün olsa geçmiş hayatımı değiştiririm.					
18	Ailemle olan ilişkilerimden memnunum.					
19	Genelde hüzünlü ve düşünceliyim.					
20	Yaşamımda yapmam gerekenleri düşünmek hoşuma gider.					
21	Kendimi yalnız hissediyorum.					
22	Amaçlarıma ulaşmak için çevremdeki olanakları etkili bir şekilde kullanabilirim.					
23	Genel olarak kendimi huzurlu hissediyorum.					
24	Başkalarının mutlu görüldüğü kadar mutlu olmayı isterdim.					
25	Sorunları yaşamın öğretici ve doğal bir parçası olarak görürüm.					
26	Çevremdeki insanların yaşamlarına imreniyorum.					
27	Amaçlarıma ulaşmak için yeterince kararlı da davranabilirim.					
28	Yaşamımı genel olarak monoton ve sıkıcı buluyorum.					
29	Sosyal ilişkilerimdeki girişkenlik yanımdan hoşnudum.					
30	Kendime hedefler koymakta zorlanıyorum.					
31	İç dünyanın zaman geçtikçe zenginleştiğini hissediyorum.					
32	Tanıdığım insanların çoğundan daha fazla sıkıntı var.					
33	Yaşamın zorluklarıyla baş etme gücüme güveniyorum.					
34	Sevilen ve güvenilen biri olduğumu hissediyorum.					
35	Geçmişte yaptığım hatalardan dolayı yoğun suçluluk duygusu yaşıyorum.					
36	Serbest zamanlarımda zevkle vakit geçirecek bir uğraşı bulurum.					
37	Yaşamım başarısızlıklarla dolu.					
38	Çevremde ihtiyaç duyduğumda destek alabileceğim insanlar var.					
39	Sıklıkla ümitsiz ve çökkün hissediyorum.					
40	Okumak ve çalışmak benim için zevkli uğraşlardır.					
41	İsteklerime ve değerlerime uygun bir hayat sürüyorum.					
42	Ailemle olan ilişkilerimde sorunlar yaşıyorum.					
43	Yaşa iyimser bir açıyla bakabilme yönümden memnunum.					
44	Arkadaşılarıma kendimi istediğim gibi ifade edemiyorum					
45	Başkalarına yardım edebilme ve onlara destek olma becerimden hoşnudum.					

Ek 3. Spora Katılım Motivasyonu Envanteri

Yönerge: aşağıda verilmiş olan ifadeler, kişilerin spora (aktivite vb.) katılımlarını sağlayan sebeplerden bir kaçıdır. Lütfen her ifadeyi çok dikkatli okuyun ve sizin spora katılım sebebinizi tanımlayan ifadeye karar verin ve sizin için önemini ilgili kutuya (x) işaretini koyarak belirtin.		Çok Önemli	Az Önemli	Hiç Önemli Değil
1.	Becerilerimi geliştirmek istiyorum			
2.	Arkadaşlarımla olmak istiyorum			
3.	Kazanmayı severim			
4.	Enerjimi tüketmek istiyorum			
5.	Seyahati severim			
6.	Formumu korumak istiyorum			
7.	Heyecanı severim			
8.	Takım çalışmasını severim			
9.	Ailem veya yakın arkadaşlarım oynamamı istiyor			
10.	Yeni beceriler öğrenmek istiyorum			
11.	Yeni arkadaşlarla tanışmak istiyorum			
12.	İyi olduğum bir konuda bir şeyler yapmak isterim			
13.	Stresimi atmak istiyorum			
14.	Ödül kazanmayı severim			
15.	Egzersiz yapmayı severim			
16.	Bir şeylerle uğraşmak hoşuma gider			
17.	Hareketi severim			
18.	Takım ruhunu severim			
19.	Evden çıkmayı severim			
20.	Rekabeti severim			
21.	Önemli olduğumu hissetmek hoşuma gider			
22.	Takımda olmayı severim			
23.	Branşımda yükselmeyi isterim			
24.	Fiziksel olarak sağlıklı olmak istiyorum			
25.	Popüler olmak isterim			
26.	Meydan okumayı severim			
27.	Liderleri, antrenörleri veya eğitimcileri severim			
28.	Statü ve saygınlık kazanmak isterim			
29.	Eğlenceyi severim			
30.	Malzeme ve tesislerden faydalanmak isterim			

Ek 4. Öznel İyi Oluş Ölçeğinin Kullanımına İlişkin İzin Yazısı

✓

Odaklanmış

Diğer

Filtre

Özlem Özen

> Ölçek İzin İsteği

27.12.2018

MErhaba Yiğit Hocam Öncelikle çalışma...

Ö.I.O.Ö.docx

15 KB

Ölçek İzin İsteği

1

Ö.I.O.Ö.docx

15 KB

MErhaba Yiğit Hocam

Öncelikle çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum, ölçeğimi kullanabilirsiniz, sonuçlarıyla ilgili tarafıma bilgi gönderirseniz sevinirim. Ölçeğin orijinal formunu gönderiyorum.Başarılar diliyorum

Özlem Özen Koç

Yiğit ÇAM <yigitcam86@hotmail.com>, 25 Ara 2018 Sal, 14:45 tarihinde şunu yazdı:

Merhabalar hocam

Trabzon Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencisiyim.

Yüksek Lisans tez çalışmam "Ortaöğretim Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri ile Spora Katılım Motivasyonları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi"dir. Çalışmam da size ait olan Öznel İyi Oluş Ölçeğini kullanmak için sizden izin istiyorum.

Bu konuda bana yardımcı olursanız memnun olurum. Ölçeğinizle ilgili bilgilerin tarafıma gönderilmesini rica ediyorum.

İyi çalışmalar.

Yiğit CAM

9. ÖZGEÇMİŞ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

Çam, 1986 yılında Trabzon'da doğdu. İlkokulu İskender Paşa, orta okulu Cudibey, ortaöğretimde iki sene Fatih Lisesi ve son sene Trabzon Lisesinde okudu. Lisans eğitimini 2009 – 2013 yılları arasında Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bölümünde okudu. 10 yıl boyunca amatör olarak futbol oynadı. 2008 yılında futbol hakemliğine başladı ve halen futbol hakemliği yapmaktadır. Şuanda Avrasya Üniversitesi Spor yönetimi bölümünde Öğr. Gör. Olarak görev yapmaktadır. Araştırmacı evli ve bir tane kızı var, orta düzeyde İngilizce bilmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Soğuksu mahallesi 1401 nolu sokak Akcity 3 Ortahisar/TRABZON

E-Posta : yigitcam86@hotmail.com

Tel : 0532 462 19 03